16.C.4

Die vier Jahreszeiten

für die

Niederländische Konversationsstunde.

Frühling, Sommer, Herbst, Winter.

De vier Jaargetijden

voor

Nederlandsche Spreekoefeningen

naar

Hölzel's Platen

bewerkt door

Johan Kesler-Sluys,

Leeraar in Germaansche Talen aan de Middelbare Scholen te Brussel en te St. Gillis.

LENTE, ZOMER, HERFST, WINTER.

Verlag von EMIL ROTH in Giessen.

Preis broschiert Mk. 1,20 (gebunden Mk. 1,40).

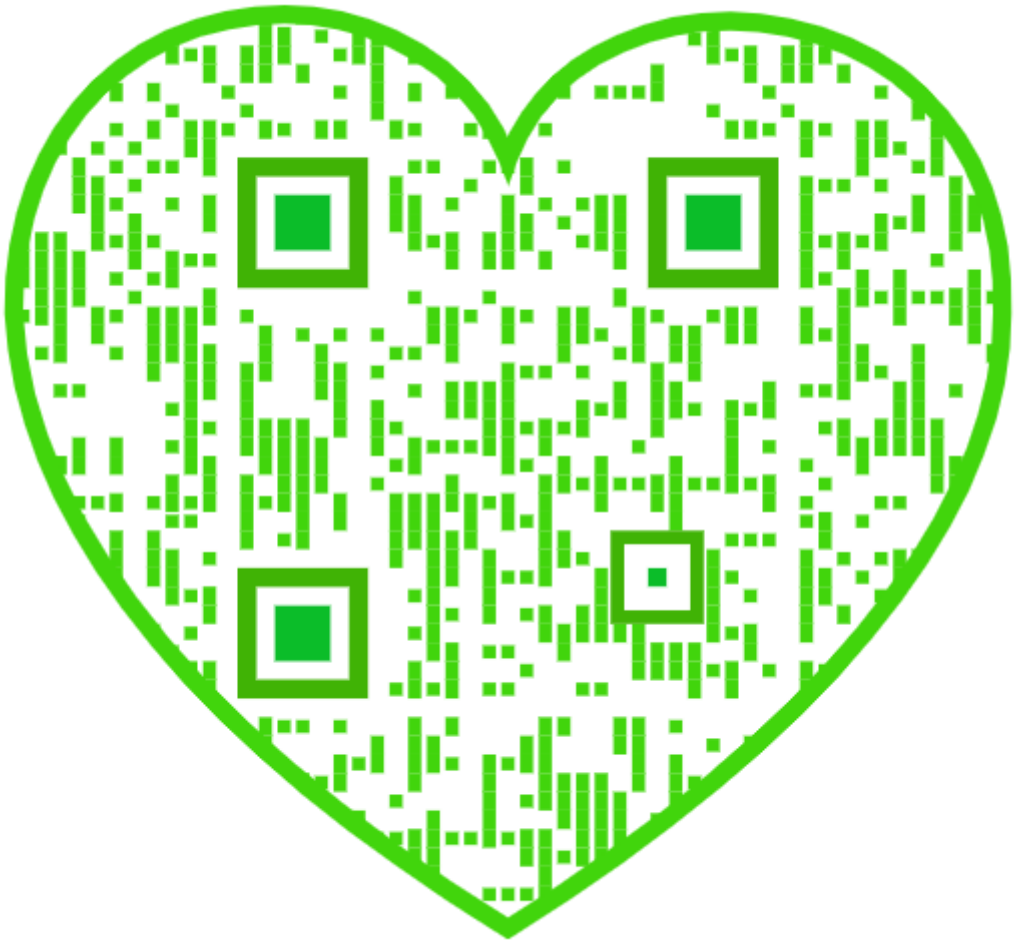

Konversationsunterricht nach Hölzels Bildertafeln.

Deutsch.

Übungen
für die
deutsche Sprechstunde
bearbeitet von
Herm. Wallenstein.

Heft	Zweite Auflage.	
1.	Der Frühling.	à 40 Pfg.
2.	Der Sommer.	
3.	Der Herbst.	
4.	Der Winter.	
5.	Die Stadt.	
6.	Der Wald.	
7.	Das Hochgebirge.	
8.	Der Bauernhof.	
9./10.	Die Wohnung. Mit deutsch-englischem Wörterbuch.	80 ₰

Band I, enthaltend Heft 1—4, geh. ℳ 1.20, geb. ℳ 1.40.

Band II, enthaltend Heft 5—8, geh. ℳ 1.20, geb. ℳ 1.40.

Heft 9/10 ℳ —.80, geb. ℳ 1.—.

Band III.

Deutsche Sprachlehre mit **Wörterbuch** in vier Sprachen (deutsch, französisch, englisch u. italienisch). Bearb. von Dr. F. Koch und Prof. M. Delanghe. Enthält sämtliche Wörter aus Heft 1/8.
br. ℳ 1.60, geb. ℳ 2.—.

Englisch.

Lessons in English conversation
arranged by
E. Towers-Clark, Bowen and Schnell.

Heft	Vierte Auflage	
1.	Spring.	à 40 Pfg.
2.	Summer.	
3.	Autumn.	
4.	Winter.	
5.	City.	
6.	Forest.	
7.	Mountain-Range.	
8.	Farm-Yard.	
*9./10.	The Dwelling. Mit engl.-deutschem Wörterbuch.	80 ₰

Band I, enthaltend Heft 1—4, geh. ℳ 1.20, geb. ℳ 1.40.

Band II, enthaltend Heft 5—8, geh. ℳ 1.20, geb. ℳ 1.40.

Heft 9/10 ℳ —.80, geb. ℳ 1.—.

Band III.

Bowen-Schnell, Engl. Sprachlehre mit Wörterbuch zu Heft 1—8.
geh. ℳ 0.80, geb. ℳ 1.—.

Band IV.

A View of London
by K. Bowen and E. M. Schnell.
Mit koloriertem Bild.
geh. ℳ 0,80, geb. ℳ 1.—.

Französisch.

Leçons de conversation française
par
L. Durand, M. Delanghe et F. Herbert.

Heft	Dritte Auflage.	
1.	Le Printemps.	à 40 Pfg.
2.	L'Été.	
3.	L'Automne.	
4.	L'Hiver.	
5.	La Ville.	
6.	La Forêt.	
7.	La Chaîne d. Alpes.	
8.	La Ferme.	
*9./10.	L'Habitation. Mit franz.-deutschem Wörterbuch.	80 ₰

Band I, enthaltend Heft 1—4, geh. ℳ 1.20, geb. ℳ 1.40.

Band II, enthaltend Heft 5—8, geh. ℳ 1.20, geb. ℳ 1.40.

Heft 9/10 ℳ 0.80, geb. ℳ 1.—.

Band III.

Koch-Delanghe, Franz. Sprachlehre mit Wörterbuch zu Heft 1/8.
geh. ℳ 0,80, geb. ℳ 1.—.

Band IV.

Une Vue de Paris
par M. Delanghe.
Mit koloriertem Bild.
geh. ℳ 0.80, geb. ℳ 1.—.

Italienisch.

Lezioni di conversazione italiana
dal
Dr. C. Martin.

Heft	Zweite Auflage.	
1.	La Primavera.	à 40 Pfg.
2.	L'Estate.	
3.	L'Autunno.	
4.	L'Inverno.	
5.	La Città.	
6.	Il Bosco.	
7.	La Montagna.	
8.	Il Podere.	
9./10.	L'Abitazione. Mit ital.-deutschem Wörterbuch.	80 ₰

Band I, enthaltend Heft 1—4, geh. ℳ 1.20, geb. ℳ 1.40.

Band II, enthaltend Heft 5—8, geh. ℳ 1.20, geb. ℳ 1.40.

Heft 9/10 ℳ —.80, geb. ℳ 1.—.

Band III.

Martin, Italien. Sprachlehre mit Wörterbuch zu Heft 1/8.
geh. ℳ 0,80, geb. ℳ 1.—.

Niederländisch (Vlämisch)

Nederlandsche Spreekoefeningen
bewerkt door
Joh. Kesler-Sluys.

Heft		
1.	De Lente	à 40 ₰
2.	De Zomer.	
3.	De Herfst.	
4.	De Winter.	

Band I, enthaltend Heft 1—4, br. ℳ 1.20, geb. ℳ 1.40.

Spanisch.

Lecciones de conversación española
por
H. Sánchez y R.

Heft		
1.	La Primavera.	à 40 ₰
2.	El Verano.	
3.	El Otoño.	
4.	El Invierno.	

Band I, enthaltend Heft 1—4, br. ℳ 1.20, geb. ℳ 1.40.

Wichtige Ergänzung! **Herbert, Anecdotes,** Recueil de morceaux choisis: 135 Anekdoten, Erzählungen und Gedichte.

Ausgabe A. Mit französisch-deutschem Wörterbuch und Anmerk. Preis geb. Mk. 2.—.

Ausgabe B. Mit französisch-englischem Wörterbuch und Anmerk. Preis geb. Mk. 2—.

* Von **The Dwelling** erschien eine **Ausgabe für Franzosen mit engl.-franz. Wörterb.**

* Von **L'Habitation** erschien eine **Ausgabe für Engländer mit franz.-engl. Wörterbuch.**

Preis br. à ℳ —.80, geb. à ℳ 1.—.

Jedes der Hefte 1—10 mit schwarzem Titelbild. Preis einzeln 40 ₰.

Anerkannt vorzügliches, auf dem Prinzip der Anschauung beruhendes Lehrmittel im Unterrichte der fremden Sprachen!

Zu beziehen durch alle Buchhandlungen des In- und Auslandes, auch direkt von **Emil Roth,** Verlagsbuchhandlung, **Gießen.**

Verlag von Emil Roth in Gießen.

De Lente.

DE LENTE

VOOR

NEDERLANDSCHE SPREEKOEFENINGEN

NAAR

HÖLZEL'S PLATEN

BEWERKT DOOR

JOH. KESLER-SLUYS,
LEERAAR IN GERMAANSCHE TALEN AAN DE MIDDELBARE SCHOLEN TE BRUSSEL EN TE ST. GILLIS.

VERLAG VON EMIL ROTH IN GIESSEN.

Alle Rechte vorbehalten.

Eigendom.
Aan de vereischten der wet is voldaan.

Een woord vooraf.

„Wij meenen en de ondervinding bevestigt onze zienswijze, dat de natuurlijke of rechtstreeksche leerwijze de meest doeltreffende is. Het is de methode, volgens welke men eene tweede taal onderwijst zonder, anders dan bij uitzondering, zijne toevlucht te nemen tot het vertalen. Maar om te slagen is 't zaak langs aanschouwelijken en geleidelijken weg voort te gaan. De geheugeninspanning, die van een kind gevraagd wordt, om de bewoordingen eener tweede taal te onthouden, is zeer groot en houdt zijne verstandelijke werkzaamheid nagenoeg geheel bezig. Daarom moet men in de spreeklessen of wel begrippen behandelen, waarmede alle kinderen vertrouwd zijn (familie meubelen, kleederen, huisdieren enz), of onderwerpen, die vooraf in de moedertaal zijn behandeld. In zoodanige omstandigheden, kan men, en zulks is altijd wenschelijk, de aandacht der leerlingen geheel bepalen op de juiste uitspraak der woorden en op den zinsbouw, hetgeen het hoofddoel van dit (voorbereidend) onderwijs is.

Maar om alle verwarring te voorkomen, moet men steeds in den geest des kinds het innig verband tuschen het woord en het begrip doen uitkomen. Dezen uitslag zal men verkrijgen door de besproken voorwerpen zelf of afbeeldingen daarvan voor oogen te stellen. Op deze wijze zal men bijna altijd de vertaling kunnen vermijden; de vorderingen zullen sneller en duurzamer zijn*)".

Zoo schreven wij vóor 16 jaar. Naast de goedkeuring, ons van bevoegde zijde geschonken, toont de immer toenemende toepassing van leerwijzen als die van Berlitz, Gouin, e. a. dat in onzen tijd voor het onderwijs van vreemde talen, voor het aanvankelijk onderwijs vooral, de hier bedoelde weg algemeen als de ware wordt erkend.

De welverdiende bijval, in verschillende landen aan Hölzel's wandplaten ten deel gevallen, is hiervan een nieuw bewijs. Groot is reeds het aantal oudere en jongere leerlingen, aan wie de behandeling dezer platen lust tot de studie der talen inboezemde. En geen wonder! Door geleidelijke spreekoefeningen kunnen ze den leerling op aangename wijze er zelfs toe brengen kleine opstellen te maken over de behandelde stof.

*) Sluys & Kesler. De twee Landstalen. Spreekoefeningen bl: VII.

Er is meer: Deze platen en de daarbij geschreven handleidingen zijn uitstekende hulpmiddelen, die het gelijktijdig onderwijs der Germaansche talen vergemakkelijken. Voor éene dezer, in het Koninkrijk der Nederlanden met zijne overzeesche bezittingen, in Zuid-Afrika en ook in België door meer dan 10 millioen menschen gesproken, bestond tot nog toe geene handleiding bij Hölzel's platen. Dit noopte ons er eene te bewerken.

Het spreekt wel van zelf dat ook dit werkje alleen bestemd is om te dienen als aanwijzing hoe men handelen **kan**, geenszins als eene handleiding die ne varietur moet gevolgd worden. Elken leeraar blijve het overgelaten, naar gelang van het midden en de omstandigheden, waarin hij zich bevindt, de leerstof te beperken — door het uitlaten van vragen of hoofdstukken die te moeilijk zouden schijnen — of de behandeling zelve te wijzigen. Van uit het hoofd leeren der antwoorden kan geen spraak zijn.

Moge de arbeid, dien wij hierbij onzen kollega's voorleggen, nuttig zijn vooral aan zoovelen onzer land- en taalgenooten als instemmen met de woorden, eenmaal door Koning Leopold II uitgesproken: „De studie der vreemde talen is nuttig, die der landstalen is noodig."

K.-S.

Inhoud.

bladz.

I. Voorbereidende Vragen 5
II. De Grootvader en zijn Werk 12
III. De Vogels 13
IV. De Grootmoeder en het kleinste Kind 14
V. De andere Leden van het Gezin 15
VI. Het Huis en de Bijenkorven 17
VII De Molenaarsdochter en de Molen 18
VIII. De Wilgeboom 20
IX. De Weide en het Bosch 21
X. De Reiziger en de Bouwvallen 22
XI. Het nieuwe Slot en de Bergen 23
XII. De Lente 24

Beschrijving van de Plaat: Een Tafereel in de Lente.

DE LENTE.

I. Voorbereidende vragen.

I.

Welk jaargetijde stelt deze plaat voor?
Zij stelt de lente voor.
Wie is deze oude man?
Dat is de grootvader.
Wijs mij de grootmoeder.
Hier is de grootmoeder.
Waar is de vader?
Daar is de vader.
Wijs mij de moeder.
Hier is de moeder.
Wijs mij een kind.
Hier is een kind.
Ziet gij meer kinderen?
Ja, ik zie verscheidene kinderen.
Wijs mij een meisje.
Hier is **er** een.
Wijs mij twee meisjes.
Daar zijn twee meisjes.

Wijs mij het kleinste kind.
Hier is het kleinste kind.
Wijs mij nu eenen jongen.
Hier is een jongen.
Wijs mij twee jongens.
Hier is er een en daar is er nog een.
Wie is dit?
Dat ist de dienstmeid.
Wie is dat?
Dat is de molenaarsdochter.
En dat?
Dat is een reiziger.
Noem al de personen op de plaat.
De grootvader, de grootmoeder, de vader, de moeder, eenige kinderen, de dienstmeid, een jong meisje en een reiziger.

2.

Wat is dit?
Dat is een boom.
Wat is dat?
Dat is een kerktoren.
Wat is dit?
Het is een huis.
En dat?
Dat is een kasteel.
Wat zijn dat?
Dat zijn de bouwvallen van een slot.
Wat is dit?
Dat is een bruggetje.
Wat zijn dat?
Het zijn bijenkorven.

3.

Hoe noemt gij dit dier?
Ik noem dat een haan.

Hoe noemt gij dat?
Dat noem ik een paard.
En hoe heet dit?
Het is een kleine schotel.
Hoe heeten deze?
Het zijn bloemen.
Hoe noemt men dat?
Dat is een toren.
En wat zijn dat?
Het zijn boomen.
Hoe heet dit?
Het heet eene eg.

4.

Tel de honden op de plaat.
Er **is** maar één hond.
Tel de paarden.
Er **zijn** twee paarden.
Tel nu de musschen.
Er zijn er drie.
En hoeveel zwaluwen?
Er zijn vier zwaluwen.
Tel de kinderen op den voorgrond.
Er zijn vijf kinderen.
Tel de eendjes bij het meisje.
Er zijn zes eendjes.
Tel nu de volwassen menschen.
Er zijn zeven volwassen menschen.
Hoe oud denkt gij dat dit meisje is?
Ik denk dat zij acht jaar oud is.
Hoe laat is het op de torenklok?
Het is acht uur op de torenklok.

5.

Welke kleur heeft het huis?
Het huis is grijs.

Welke kleur hebben de eendjes?
De eendjes zijn geel.
Welke kleur hebben deze boomen?
Deze boomen zijn groen.
Welke kleur heeft het veld?
Het veld is bruin.
Welke kleur heeft het dak van den molen?
Het is rood.
Welke kleur heeft de sneeuw?
Sneeuw is wit.
En de lucht?
De lucht is blauw en wit.

6.

Wat voor een huis is dit?
Het is eene pachthoeve.
Wie zit er op den drempel?
De grootmoeder zit op den drempel.
Wiens huis is het?
Het is het huis van den grootvader.
Aan wien behoort de molen?
Hij behoort aan den molenaar.
Wie ziet gij op den voorgrond?
Daar zie ik een klein meisje.
Wat voor boomen zijn er in de weide?
Het zijn vruchtboomen.
Wat voor boomen ziet gij aan den voet van den heuvel?
Dat zijn woudboomen.

7.

Waar is het rad?
Het rad is vóor den molen.
Waar is de oudste knaap?
De oudste knaap staat naast de tuinhaag.

Waar is het ooievaarsnest?
Het ooievaarsnest is op den schoorsteen.
Waar is het zwaluwnest?
Het is onder den balk.
Waar is de plank?
De plank ligt over de beek.
Waar is de kerktoren?
De kerktoren is op de kerk.
Waar is de dienstmeid?
De meid is in de keuken.
Waarheen is de moeder gegaan?
Zy is in den tuin gegaan.
Waar is de schuur met de bijenkorven?
Die is dicht by het huis.
Waar is de weg?
De weg is tusschen het veld en de weide.
Waar is het boschje?
Het is aan den voet van den heuvel.
Van waar komt het jonge meisje?
Zij komt uit den molen.
Waar staat de kerseboom?
Hij staat naast het huis.
Waar is de hond?
De hond is op den weg bij de kinderen.
Wanneer begint de haan te kraaien?
Hij begint te kraaien vóor het aanbreken van den dag.
Wanneer zal de wandelaar rusten?
Hij zal rusten na zonsondergang.

8.

Wat doet de grootvader?
Hij zuivert den boom van rupsen.
Wat doet de grootmoeder?
Zij houdt haar jongste kleinkind.

Wat doet de vader?
Hij egt het veld.
Wat doet de moeder?
Zij spit in den tuin.
Wat doet de meid?
Zij kookt het middagmaal.
Wat doen de kinderen?
Zij spelen en dansen.
Wat doet het jonge meisje?
Zij gaat over de brugplank.
Wat doet de reiziger?
Hij wandelt op den weg.
Wat doet deze jongen?
Hij ziet naar de zwaluwen.
Wat doet de hond?
Hij springt en blaft.
Wat doet eene van de eenden?
Zij duikt.
Wat doet het uurwerk?
Het wijst hoe laat het is.

9.

Welken vorm heeft het huis?
Het huis is vierkant.
Welken vorm heeft de kerktoren?
De kerktoren is spits.
Is de brugplank breed of smal?
De brugplank is smal.
Welken vorm heeft het rad?
Het rad is rond.
Welke gestalte hebben de eendjes?
De eendjes zijn klein.
Is de stam van dezen boom dik of dun?
De stam is rond en dik.

Is het paard groot?
Ja, het is een groot paard.
Hoe is de wandelaar?
De wandelaar is slank.

10.

Wijs mij eenen ouden man?
De grootvader is een oude man.
Is er op de plaat iemand, die ouder is dan de grootvader?
Neen, de grootvader is de oudste man.
Zijn er ook jonge menschen?
Er zijn twee jonge meisjes.
Wie is jonger dan deze meisjes?
Alle kinderen zijn jonger.
Wie is de oudste knaap?
Die achter de tuinhaag is de oudste jongen van de familie.
Welk is het jongste kind?
De zuigeling is het jongste kind.
Toon mij eenen kleinen vogel?
Deze spreeuw is een kleine vogel.
Welke vogels op de plaat zijn kleiner dan de spreeuw?
De musschen zijn kleiner dan de spreeuw.
Welke vogels zijn de kleinste?
De zwaluwen zijn de kleinste vogels.
Wijs mij groote vogels?
Deze eenden zijn groote vogels.
Ziet gij eenen vogel, die grooter is dan eene eend?
Ja, de haan is grooter.
Welke is de grootste vogel dien gij ziet?
De ooievaar is de grootste vogel.
Wijs mij een hoog gebouw.
De bouwvallen van het oude slot zijn hoog.
Welk gebouw is hooger dan de pachthoeve?
Het heerenhuis is hooger dan de pachthoeve.

Welk is het hoogste gebouw op de plaat?
De kerktoren is het hoogste gebouw.

II. De Grootvader en zijn Werk.

Welke zijn de oudste menschen op de plaat?
De oudste menschen op de plaat zijn de grootvader en de grootmoeder.
Wat houdt de grootvader in **zijne** handen?
Hij heeft eene schaar met lange armen.
Wat wil hij daarmede doen?
Hij gaat de rupsennesten afsnijden.
Waarom wil hij ze afsnijden?
Omdat ze den boom beschadigen.
Wat voor een boom is het?
Het is een kerseboom.
Noem de verschillende deelen van een boom.
De verschillende deelen van een boom zijn: de wortels, de stam, de takken, de twijgen, de bloesems, de bladeren en de vruchten.
Waarom noemt gij de bloesems vóor de bladeren?
Omdat deze boom bloeit, vóor hij bladeren draagt.
Welk deel van den kerseboom ziet gij niet op deze plaat?
Ik zie de wortels niet, omdat deze in den grond steken.
Kunt gij de wortels van eenen anderen boom zien?
Ja, ik zie de wortels van den wilgeboom.
Hoe komt het, dat gy de wortels van dezen boom ziet?
Ik zie ze, omdat het water de aarde heeft weggespoeld, die ze bedekte.
Wat ziet gij op den kerseboom behalve de dingen, die gij genoemd hebt?
Ik zie een houten kastje, waarin de spreeuw zijn nest gebouwd heeft.

III. De Vogels.

Noem alle vogels op de plaat.

Er zijn ooievaars, zwaluwen, eenden, eendjes, hoenders, musschen, een leeuwerik en een spreeuw.

Waar is de spreeuw?

De spreeuw zit vóor zijn nest.

Waarheen gaan de spreeuwen in den winter?

De meeste spreeuwen gaan naar een warmer land, maar vele blijven gedurende het koude jaargetijde bij ons.

Waarom gaan de meeste spreeuwen weg?

Omdat de spreeuw een trekvogel is.

Wat voor vogels zijn dat?

Trekvogels zijn vogels, die in den winter uit gebrek aan voedsel weggaan.

Welke van de vogels, die gij op de plaat ziet, blijven gedurende den winter bij ons?

Alleen de musschen blijven bij ons.

Waarheen trekken de andere vogels?

De zwaluwen, de ooievaars en de leeuwerikken trekken naar warmere landen.

Wanneer vliegen zij daarheen?

Zij vliegen er in den herfst heen, wanneer het koud begint te worden.

Welke vogel keert het eerst terug, de ooievaar of de zwaluw?

De ooievaar keert het eerst terug.

Waar bouwt hij gewoonlijk zijn nest?

Hij bouwt het gewoonlijk op een hoogen schoorsteen.

Waarvan is het ooievaarsnest gebouwd?

Het is gebouwd van rijs en stroo.

Hoeveel ooievaars zijn er op de plaat?

Er zijn er twee.

Wat doen ze?

Het wijfje zit op het nest en broedt; de ooievaar staat op zijn linkerpoot vóor het nest en kijkt rond.

Beschrijf eenen ooievaar.

De bek en de pooten van eenen ooievaar zijn lang en rood, zijn lichaam is wit en de punten zijner vleugels zijn zwart.

Wat eet de ooievaar?

Hij eet slangen, hagedissen, padden, kikvorschen, wormen en zoo voorts.

Wanneer keert de zwaluw terug?

Zij keert eenige weken na den ooievaar terug.

Hoeveel zwaluwen zijn er op de plaat?

Er zijn er vier.

Wat doen ze?

Ze bouwen hare nesten.

Waar bouwen zij die gewoonlijk?

Zij bouwen hare nesten onder eenen balk of onder de dakgoot.

Hoe bouwen zij de nesten?

Zij bouwen ze van klompjes klei, die zij met den snavel aaneenhechten.

IV. De Grootmoeder en het kleinste Kind.

Wijs mij de grootmoeder op de plaat.

Hier is de grootmoeder.

Beschrijf de kleeding der grootmoeder.

De grootmoeder draagt witte kousen, zwarte pantoffels, een grijzen onderrok met zwarten rand, een gestreepte rok, een blauw jak, een geelgrijze halsdoek en een anderen doek op het hoofd.

Waarop zit zij?

Zij zit op den drempel.

Wie houdt zij vast?

Zij houdt haar jongste kleinkind op haren schoot.

Wat doet het knaapje?

Hij streelt het lammetje en pakt het om den hals.

Waarom houdt de grootmoeder het jongentje?

Omdat zijne moeder in den tuin spit.

V. De andere Leden van het Gezin.

Noem al de leden van het huisgezin.

De grootvader, de grootmoeder, de vader, de moeder, zeven kinderen en het dienstmeisje behooren tot het gezin.

Wijs mij op de plaat de moeder.

Hier is zij.

Hoe heet het tuig, waarmede zij werkt?

Het heet eene spade.

Wie zorgt voor het middagmaal, terwijl de moeder in den tuin werkt?

Het dienstmeisje kookt in de keuken het middageten.

Wijs mij het dienstmeisje.

Daar staat zij vóor den haard.

Wat houdt zij in de linkerhand?

Zij houdt eenen ijzeren pot aan den steel.

Wat doet zij met de rechterhand?

Zij roert den inhoud van den pot om met den potlepel.

Wijs mij den vader van het gezin en zeg mij wat hij nu doet.

Hier is de vader; hij is bezig het veld te eggen.

Hoeveel paarden heeft hij voor de eg gespannen?

Hij heeft er twee paarden voor gespannen, een bruin en een wit.

Aan welken kant van de eg gaat hij?

Hij gaat aan den linkerkant.

Hoeveel kinderen behooren tot de familie?

Zeven kinderen behooren tot de familie.

Zeg mij wat de verschillende kinderen doen.

Vier kinderen: één jongen en drie meisjes spelen.

Wat hebben twee van de meisjes op het hoofd?

Zij dragen bloemenkransen.

Zijn de kinderen eender aangekleed?

Neen; het eene draagt een rooden rok en blauwe kousen, het andere heeft eenen blauwen rok en in 't geheel geene kousen; het heeft bloote beener.

Hoe heeten deze drie meisjes?

Zij heeten Maria, Anna en Emma.

Hoe heeten de twee jongens?

Zij heeten Johan en Maurits.

Hoe heet de hond?

De hond kan Tiras, Bello of Karo heeten.

Wat voor een hond is het?

Het is een poedelhond.

Wat doet hij?

Hij springt rond de kinderen en blaft van vreugde.

Gij hebt mij gezegd dat er zeven kinderen op de plaat zijn; wijs mij de andere.

Op den voorgrond ligt nog een meisje geknield.

Wat doet het?

Het geeft eten aan eene eend en hare jongen.

Hoeveel eendjes loopen er naar het meisje?

Zes eendjes komen aanloopen.

Welke kleur hebben zij?

Ze zijn geel.

Welke andere dieren zijn er nog dicht bij het meisje?

Ik zie nog eenen haan en drie hennen.

Hoe worden hanen en hennen in één woord genoemd?

Men noemt ze hoenders.

Wat doen de hoenders?

Zij pikken koren op dat hun toegeworpen is.

Maar waar is nu het zevende kind?

Hier is het; het is een jongen die tegen de tuinhaag leunt.

Wat houdt hij in de linkerhand?

Hij houdt eene boterham in die hand.

Eet hij er nu van?

Neen, hij schijnt er heel niet aan te denken.

Waarom denkt hij er niet aan?

Omdat hij naar de zwaluwen kijkt.

Wat doen de zwaluwen?

Zij bouwen hare nesten, waarvan wij er één kunnen zien.

VI. Het Huis en de Bijenkorven.

Hoeveel verdiepingen heeft het huis?

Het heeft maar éene verdieping.

Hoeveel vensters ziet gij?

Ik zie maar één venster met vier ruiten: de eene helft is open, de andere gesloten. Er zijn blauwe gordijnen vóor het venster en er staat een bloempot in het kozijn.

Waarvan is het huis gebouwd?

Het is van baksteen gebouwd en is grijswit geverfd.

Waarmede is het dak gedekt?

Het is gedekt met dakspanen.

Wat zijn dakspanen?

Dakspanen zijn houten dakpannen.

Wat is er op de nok van het dak?

Daar is een schoorsteen, waaruit rook komt.

Wat ziet gij dicht naast het huis?

Dicht naast het huis is een stel met bijenkorven.

Waarvan zijn de bijenkorven gemaakt.

Ze zijn van stroo gevlochten.

Zijn bijen nuttige diertjes?

Ze zijn zeer nuttig, omdat ze was en honig uit de bloemen verzamelen.

Welk ander gebouw ziet gij op de plaat?

Ik zie de gevels van eenige boerenhuizen met roode pannendaken.

Ziet gij alleen huizen?

Ik zie ook eenen kerktoren, en de wijzerplaat van een uurwerk.

Hoe laat is het op de kerkklok?

De wijzers wijzen negen uur.

VII. De Molenaarsdochter en de Molen.

Wie ziet gij links op de plaat?

Ik zie een meisje dat over eene plank gaat.

Wat is er aan de plank?

Aan de plank is eene leuning.

Wiens dochter is zij?

Zij is de dochter van den molenaar.

Van waar komt zij?

Zij komt uit den molen.

Beschrijf hare kleeding.

Zij draagt schoenen, bruine kousen, een rood kleed met gele puntjes, een rooskleurig voorschoot, witte mouwen met een kanten rand en een witten halsdoek.

Wat hangt er aan haar rechterarm?

Het is een strooien hoed met een blauw lint en in de linkerhand houdt zij eenen schoonen ruiker.

Van waar komt de beek, waarover de molenaarsdochter gaat?

De plaat wijst dat niet aan.

Wat is er bij deze beek gebouwd?

Er is een watermolen bij gebouwd.

Wat drijft den molen?

Deze wordt gedreven door het water van de beek, dat het rad in beweging bringt.

Hebt gij ooit molens gezien, die op eene andere manier gedreven worden?

Ik heb molens gezien, die door den wind gedreven worden en die windmolens heeten.

Waarin verschilt dit rad van een wagenrad?

Er zijn planken om, die er uitzien als de treden van een trap.

Waartoe dienen die planken?

Het water dat er op valt, doet het wiel draaien.

Welke kleur heeft het water?

Het water is blauwgroen.

Wat ziet gij in het water?

Ik zie er eenden zwemmen, eene der eenden duikt.

Wat doet een der eendjes?

Een der eendjes scharrelt tegen den oever op.

Is de oever hoog?

Neen, hij is laag.

Wat kunt gij nog van den oever zeggen?

Hij is met gras begroeid en er groeien kleine gele bloempjes.

Zijn dat de eenige bloemen, die er groeien?

Ja, de eenige, maar een weinig verder staat een bloeiende struik.

Wat is er links van dien struik?

Eene muur, die gedeeltelijk door den stam van den wilgeboom verborgen is.

Var welk gebouw is dit muurtje een deel?

Het behoort tot den molen.

Welke deelen van den molen kan men hier zien?

Men kan het rad zien en het houten stel, waarop het rust.

Wat ziet gij nog meer van den molen?

Ik zie ook een spits rood pannendak, dat boven den muur van het gebouw uitsteekt.

Is de muur rood?

Neen, hij is lichtgeel.

Heeft de muur overal dezelfde kleur?

Neen, het bovendeel is geel, maar het benedendeel heeft eene roode kleur.

Waarvan is het onderste deel geboùwd?

Het is gebouwd van steenen.

Wat voor soort van steenen denkt gij dat het zijn?

Het kan roode zandsteen zijn.

Is er ook zandsteen van andere kleur?

Er is ook grijze, gele en witte zandsteen.

Wie heeft den muur gebouwd?

Dat heeft de metselaar gedaan.

VIII. De Wilgeboom.

Wat ziet men tegen den muur?

Er staat een wilgeboom tegen.

Groeien de wilgetakken juist gelijk die van andere boomen?

Niet geheel, ze groeien recht naar boven.

Hoe komt dat?

Dat komt doordat de wilgetakken ieder jaar dicht bij den boom worden afgesneden.

Kent gy eenen wilgeboom welks takken anders groeien?

De treurwilg is zulk eene uitzondering.

Hoe groeien zijne takken?

Ze groeien naar beneden en hangen dikwijls in het water of liggen op het gras.

Waartoe worden die daarom dikwijls gebruikt?

Ze vormen natuurlijke prieeltjes en men plaatst dan eene bank rond den stam.

Waartoe dienen de wilgetakken?

Ze worden meestal gebruikt, om er korven van te vlechten.

Hoe noemt men de wilgebloesems?

Ze heeten katjes.

Waarom noemt men ze zoo?

Omdat ze den vorm van kattestaartjes hebben.

Wat voor bladeren heeft de wilg?

Hij heeft lange, smalle, groene bladeren.

Denkt gij dat dit een jonge wilg is?

Het is een oude, want de stam is hier en daar gespleten.

Wat is er rechts van den molen?

Daar is een veld, dat de vader nu aan 't eggen is.

IX. De Weide en het Bosch.

Waarheen gaan de paarden?

Zij gaan naar eene weide, die aan den anderen kant van het veld ligt.

Is de weide geheel vlak?

Links is zij een weinig hooger.

Hoe noemt men zulk eene hoogte?

Men noemt zulk eene hoogte een heuveltje.

Wat ziet gij op het heuveltje?

Ik zie daar een boom, die met de wortels en de omringende aarde uit den grond gerukt is.

Hoe verklaart gij dat de boom zoo ligt.

Waarschijnlijk heeft een windvlaag hem aangegrepen en ontworteld.

Beschrijf dezen boom?

Het is een boom, die kegelvormige vruchten en naaldvormige bladen draagt; zijn stam is van onderen grauw en van boven roodbruin.

Is het de eenige boom van die soort, dien gij ziet?

Neen, dicht daarbij is een boschje, gevormd door eenige andere boomen met naaldvormige bladeren.

Hoe heeten die?

Ze heeten dennenboomen.

Merkt gij iets op bij dit boschje?

Ja, ik bemerk aan den voet der boomen eene rij kleine hoopjes.

Wat denkt gij dat het zijn?

Ik houd ze voor mierenhoopen.

Waarom denkt gij dat?

Omdat men dikwijls mierenhoopen vindt op zonnige stukken grond, aan den ingang der bosschen.

X. De Reiziger en de Bouwvallen.

Van welken kant schijnt de vreemdeling te komen?

Hij is juist den hoek omgeslagen en nadert het boerenhuis.

Wat mag hij daarmede bedoelen?

Ik denk dat hij in de boerenwoning ontbijten wil.

Waarom denkt gij dat hij wil ontbijten?

Omdat ik op de kerkklok zie dat het negen uur is.

Kon hij ook niet een avondeten wenschen?

Neen, het moet negen uren in den morgen zijn.

Waarom gelooft gij dat?

Omdat het klaar dag is.

Is dit de eenige reden waarom gij dat gelooft?

Neen, iedereen werkt nog in de open lucht.

Kunt gij mij nog eene andere reden geven voor uwe meening?

Ik denk het ook, omdat de vreemdeling naar een leeuwerik ziet.

Waar is de leeuwerik?

Hij stijgt juist in de lucht.

Denkt gij dat de wandelaar reeds eenen verren weg heeft afgelegd?

Ik houd het voor waarschijnlijk, daar hij gekleed is voor eene voetreis.

Waarom is hij in deze streek gekomen?

Omdat hij den bouwval en het nieuwe slot wilde zien.

Waar ligt de bouwval?

De bouwval ligt op den top des heuvels.

Heeft men van dien bouwval een schoon uitzicht?

Ja, men kan het geheele dal overzien.

Welke deelen van het oude slot zijn nog te herkennen?

Twee vervallen torens, een muur en eene poort.

Hoe komt men van den bouwval in het dal?

Men daalt een steenachtig pad af, dat naar den grooten weg leidt.

Waarheen leidt de groote weg?

Hij draait om den heuvel, langs het bosch.

Wat scheidt de groote weg?

Hij scheidt het geëgde veld links van de weide rechts.

Wat ziet gij op de weide?

Ik zie vier naakte boomen.

Wat voor boomen denkt gij dat het zijn?

Het schijnen vruchtboomen te zijn.

XI. Het nieuwe Slot en de met Sneeuw bedekte Bergen.

Waarheen voert de weg?

Hij voert naar het dorp en het nieuwe slot.

Ziet gij het dorp?

Ik zie alleen het boerenhuis, den molen, de daken van eenige huizen en den kerktoren.

Wat is er op de spits van den kerktoren?

Op de spits van den kerktoren staat een kruis.

Waar ligt het nieuwe slot?

Het ligt op eene hoogte.

Waardoor is het omringd?

Het is omringd door een park.

Is dit een groot gebouw?

Ja, het is zeer groot.

Hoe is het gebouwd?

Het hoofdgebouw heeft een geveldak en vier torentjes.

Hoeveel torentjes ziet gij?

Ik zie er twee geheel en de spits van het derde.

Bestaat het alleen uit den hoofdbouw?

Neen, aan den eenen kant is een vleugel bijgebouwd.

Wat bevat de vleugel?

Hij bevat de eetzaal en eene broeikas.

Zijn er ook nog gebouwen achter het slot?

Er schijnen er nog eenige te zijn; waarschijnlijk zijn dat de stallen.

Wat ziet men op den achtergrond van de plaat?

Daar ziet men bergen, die met sneeuw bedekt zijn.

Hoe komt het dat de bergen nog met sneeuw bedekt zijn?

De lente is pas begonnen en op de bergen is het altijd koeler dan in de dalen.

XII. Lentezang.

't Is Lente! Lente! het feestgeschal
Van „Lente! Lente!" klinke overal!
Hoe geurt de wasem der berkenspruit!
Hoe zacht is de asem van 't vriendlijk Zuid!

De bijtjes dragen weer honig ann;
De tortels klagen; de wachtels slaan.
In weide en dreven, in vliet en poel
Zwiert vroolijk leven, is blij gewoel.

Staring.

Beschrijving van de Plaat: Een tafereel in de Lente.

De duidelijke, vroolijke plaat vóor ons verbeeldt een landelijk tafereel in de lente.

De voorgrond wordt ingenomen door eene pachthoeve, een grijs huis en eene beek met blauwgroen water, welke het rad van den roode-dakigen molen doet draaien, die op zijn oever gebouwd is. Tegenover het rad, staat een wilg, wiens takken rechtop groeien omdat de boom alle jaren geknot wordt, om tenen voor mandenmakers te leveren. De stam van den wilg verbergt gedeeltelijk eenen muur, waarvan het benedengedeelte als steunmuur dient, die rechts helt en dan door het water bespoeld wordt.

Het landschap in de verte toont veel verscheidenheid; het rijst trapsgewijze van de pachthoeve en den hof door eene weide en een aangrenzend veld tot houtrijke heuvels. Op één dezer staan de bouwvallen van de torens, de groote zaal en de poort van een oud kasteel. Omtrent daar tegenover, hoewel ver weg is er eene kerk met een hoogen spitsen toren, door een kruis gekroond. Halverwege tusschen het kasteel en de kerk ligt een nieuwerwetsch heerenhuis met torentjes en een geveldak, broeikassen en stallen. Het is omringd door tuinen en plantsoen, achter welke zich eene vallei uitstrekt, begrensd door bergen met besneeuwde toppen, die de klare, blauwe lucht schijnen te raken.

De kunstenaar, die het tafereel geschilderd heeft, wenschte te toonen welk een blijde tijd de lente is. Daarom plaatste hij in het midden der plaat eene bekoorlijke groep vroolijke, dansende kinderen aan wier vermaak een dartele poedelhond deel neemt.

En indachtig dat er in alle jaargetijden werk te verrichten is, heeft de schilder den vader der kinderen voorgesteld als een pachter, die

arbeidt. Hij bestuurt eene eg, voor welke een bruin en een wit paard gespannen zijn. Deze dieren stappen voort naar een heuveltje, waarop een pijnboom ligt, ontworteld door eene stormvlaag, die de naburige dennenboomen ongedeerd liet. Dichtbij deze boomen zijn talrijke mierenhoopen.

Eene der hoofdfiguren op de plaat is die van den grootvader, die met eene langarmige schaar nesten van schadelijke rupsen wegkapt uit den bloeienden kerselaar, waarin zich een spreeuwennest bevindt. De moeder is ook bezig; zij spit in den tuin, terwijl de grootmoeder eenen zuigeling vast houdt, die een lammetje liefkoost. De oude vrouw zit op den drempel van het steenen huis, dat een graanzolder heeft boven de woonkamers en een spanen dak. Het grootste venster, dat men zien kan, heeft vier glazen ruiten. Er zijn blauwe gordijnen vóor en er staat een bloempot in het kozijn. Niet ver van het venster ziet men vier strooien bijenkorven.

Een schijnbaar werkelooze knaap met eene boterham in zijne handen leunt over de heining van den tuin. Hij is evenwel bezig met belangstellend de zwaluwen gade te slaan, die uit een kleien nest vliegen, dat zich onder een balk van de woning bevindt. Op den schoorsteen dezer woning hebben ooievaars van rijs en stroo een nest gebouwd.

De molenaarsdochter, in een helder, kleurig gewaad gaat op de brugplank over de beek. Zij draagt eenen schoonen ruiker en heeft eenen hoed met blauwe linten, die aan haren arm hangt. In het water nevens haar zwemmen en duiken eenden. Een der eendjes is tegen het oevergras opgekropen en loopt, naar een meisje, dat op de knieën ligt en zes gele eendjes voedert. Naast dit meisje pikken hoenders het neergestrooide graan op.

In de verte ziet men eenen voetreiziger; hij komt op het huis af langs den grooten weg, die de weide van het bouwland scheidt.

In dit landschap zoo vroolijk door de morgenzon bestraald — de kerkklok wijst negen uur — is alles opgewekt en kleurig; alles spreekt van licht en leven.

K-S.

DE ZOMER

VOOR

NEDERLANDSCHE SPREEKOEFENINGEN

NAAR

HÖLZEL'S PLATEN

BEWERKT DOOR

JOH. KESLER-SLUYS,

LEERAAR IN GERMAANSCHE TALEN AAN DE MIDDELBARE SCHOLEN TE BRUSSEL EN TE ST. GILLIS

VERLAG VON EMIL ROTH IN GIESSEN.

Alle Rechte vorbehalten.

Eigendom.
Aan de vereischten der wet is voldaan.

Een woord vooraf.

„Wij meenen en de ondervinding bevestigt onze zienswijze, dat de natuurlijke of rechtstreeksche leerwijze de meest doeltreffende is. Het is de methode, volgens welke men eene tweede taal onderwijst zonder, anders dan bij uitzondering, zijne toevlucht te nemen tot het vertalen. Maar om te slagen is 't zaak langs aanschouwelijken en geleidelijken weg voort te gaan. De geheugeninspanning, die van een kind gevraagd wordt, om de bewoordingen eener tweede taal te onthouden, is zeer groot en houdt zijne verstandelijke werkzaamheid nagenoeg geheel bezig. Daarom moet men in de spreeklessen of wel begrippen behandelen, waarmede alle kinderen vertrouwd zijn (familie, meubelen, kleederen, huisdieren enz), of onderwerpen, die vooraf in de moedertaal zijn behandeld. In zoodanige omstandigheden, kan men, en zulks is altijd wenschelijk, de aandacht der leerlingen geheel bepalen op de juiste uitspraak der woorden en op den zinsbouw, hetgeen het hoofddoel van dit (voorbereidend) onderwijs is.

Maar om alle verwarring te voorkomen, moet men steeds in den geest des kinds het innig verband tuschen het woord en het begrip doen uitkomen. Dezen uitslag zal men verkrijgen door de besproken voorwerpen zelf of afbeeldingen daarvan voor oogen te stellen. Op deze wijze zal men bijna altijd de vertaling kunnen vermijden; de vorderingen zullen sneller en duurzamer zijn*)".

Zoo schreven wij vóor 16 jaar. Naast de goedkeuring, ons van bevoegde zijde geschonken, toont de immer toenemende toepassing van leerwijzen als die van Berlitz, Gouin, e. a. dat in onzen tijd voor het onderwijs van vreemde talen, voor het aanvankelijk onderwijs vooral, de hier bedoelde weg algemeen als de ware wordt erkend.

De welverdiende bijval, in verschillende landen aan Hölzel's wandplaten ten deel gevallen, is hiervan een nieuw bewijs. Groot is reeds het aantal oudere en jongere leerlingen, aan wie de behandeling dezer platen lust tot de studie der talen inboezemde. En geen wonder! Door geleidelijke spreekoefeningen kunnen ze den leerling op aangename wijze er zelfs toe brengen kleine opstellen te maken over de behandelde stof.

*) Sluys & Kesler. De twee Landstalen. Spreekoefeningen bl: VII.

Er is meer: Deze platen en de daarbij geschreven handleidingen zijn uitstekende hulpmiddelen, die het gelijktijdig onderwijs der Germaansche talen vergemakkelijken. Voor éene dezer, in het Koninkrijk der Nederlanden met zijne overzeesche bezittingen, in Zuid-Afrika en ook in België door meer dan 10 millioen menschen gesproken, bestond tot nog toe geene handleiding bij Hölzel's platen. Dit noopte ons er eene te bewerken.

Het spreekt wel van zelf dat ook dit werkje alleen bestemd is om te dienen als aanwijzing hoe men handelen **kan**, geenszins als eene handleiding die ne varietur moet gevolgd worden. Elken leeraar blijve het overgelaten, naar gelang van het midden en de omstandigheden, waarin hij zich bevindt, de leerstof te beperken — door het uitlaten van vragen of hoofdstukken die te moeilijk zouden schijnen — of de behandeling zelve te wijzigen. Van uit het hoofd leeren der antwoorden kan geen spraak zijn.

Moge de arbeid, dien wij hierbij onzen kollega's voorleggen, nuttig zijn vooral aan zoovelen onzer land- en taalgenooten als instemmen met de woorden, eenmaal door Koning Leopold II uitgesproken: „De studie der vreemde talen is nuttig, die der landstalen is noodig."

K.-S.

Inhoud.

bladz.

I. Voorbereidende Vragen 7
II. De eerste Groep Maaiers op den Voorgrond 8
III. Het Korenveld 10
IV. De tweede Groep Maaiers 12
V. De Wagens 13
VI. Het Dorp en de Windmolens 14
VII Het Onweder 15
VIII. Het Bosch 16
IX. Het grazende Vee en de Herder 17
X. De Eik en het overige Vee 18
XI. Vader en Kind 19
XII. De badende Kinderen 20
XIII. Het slapende Meisje 21
XIV. Oogstlied 22
XV. Beschrijving van de Plaat: De Zomer 23

DE ZOMER.

I. Voorbereidende Vragen.

Welk jaargetijde stelt deze plaat voor?

Zij stelt den zomer voor.

Wat voor menschen ziet gij op den voorgrond?

Ik zie maaiers.

Zijn het mannen of vrouwen?

Er zijn drie mannen en twee vrouwen.

Zijn dit de eenige menschen op de plaat?

Er zijn nog meer maaiers op den achtergrond.

Ziet gij alleen maaiers?

Ik zie ook twee voerlieden, eenen pachter en eenen herder.

Zijn er geene andere menschen te zien?

Er zijn ook zeven kinderen.

Wat voor dieren ziet men op de plaat?

Ik zie eenen hond, runderen en paarden.

Zijn dat de eenige dieren die gij ziet?

Ik zie ook eenige vogels.

Wat is er aan den linkerkant van de plaat?

Daar is een groot korenveld.

Wat staat er aan den rand van het korenveld?

Daar staat een groote wagen, die met koren beladen is.

Ziet gij maar éénen wagen?

Ik zie eenen tweeden wagen achter den anderen.

Naar welken kant rijdt deze?

Hij rijdt naar het dorp.

Is het dorp door velden omringd?

Het is gedeeltelijk omringd door velden en gedeeltelijk door een bosch.

Zijn er geene boomen in de velden?
Er staat een groote eik op een heuveltje.
Wat is er aan den rechterkant van de plaat?
Deze wordt ingenomen door eene beek die uit het bosch komt.

II. De Maaiers op den Voorgrond.

Waarom denkt gij, dat deze plaat den zomer voorstelt?
Ik denk het, omdat ik maaiers zie.
Hoeveel maaiers zijn er?
Er zijn er drie op den voorgrond.
Zijn die allen bezig te maaien?
Neen er zijn er maar twee, die maaien.
Wat doet de derde?
Hij zet zijne zeis aan.
Wat gebruikt hij **daarvoor**?
Hij gebruikt daarvoor eenen kleinen wetsteen.
Hoe staat hij?
Hij staat met zijn gelaat naar de vrouwen.
Wat merkt gij aan hem op?
Ik zie dat hij dun gekleed is.
Waarom is hij niet dikker gekleed?
Omdat het een warme dag is en omdat hij zwaar werk heeft.
Welke zijner leden kunt gij zien?
Ik kan zijne armen zien.
Hoe komt het dat gij zijne armen kunt zien?
Ik kan **ze** zien, omdat hij zijne mouwen tot boven de ellebogen opgestroopt heeft.
Hoe ziet hij er uit?
Hij is door de zon verbrand en hij heeft eenen snorbaard.
Hoe is zijn haar?
Het is kastanjebruin.
Hoe beschut hij zich tegen de zon?
Hij draagt eenen stroohoed met breeden rand.

Beschrijf zijne kleeding.

Zij bestaat uit een blauw en wit gestreept hemd, een bruin vest, eene grijze broek en een blauw voorschoot.

Wat doet zijn buurman?

Deze is bezig het koren af te maaien.

Staat hij evenals de andere maaiers?

Neen, wij zien hem van achteren.

Ziet gij iets op zijnen rug?

Ja, ik zie twee dingen.

Wat is het eerste, dat gij opmerkt?

Hij draagt eenen lederen riem, waaraan een kokertje hangt met zijnen wètsteen.

Wat is het tweede?

Hij heeft aan zijn vest ook eenen riem met eene gesp.

Wat draagt hij op het hoofd?

Hij draagt eene blauwe muts.

Hoe is hij gekleed?

Hij draagt een wit hemd, een grijs vest en eene blauwe broek.

Hoe is de derde maaier geplaatst?

Wij zien hem van terzijde.

Waar draagt deze den koker met den wetsteen?

Deze hangt aan zijne zijde.

Wat heeft deze man aan zijn gelaat?

Hij draagt eenen baard.

Wat heeft hij aan?

Hij draagt een wit hemd, een blauw voorschoot, dat opzijde is opgenomen, eene donkere broek en hooge laarzen.

Waarom draagt hij zulke hooge laarzen?

Om te beletten dat de stoppels hem in de voeten en in de beenen prikken.

Zijn de twee andere maaiers even goed tegen de stoppels beschut?

De middelste draagt houten schoenen; de voeten van den anderen kan men niet zien.

Wat steekt er op zijn hoed?

Dat is eene roode kollebloem.

III. Het Korenveld.

Wat voor bloemen groeien er in het koren?

Daar groeien roode kollebloemen of papavers, blauwe korenbloemen en korenanjelieren.

Zijn die bloemen goed voor het koren?

Neen, een veld met bloemen ziet **er** schoon uit, maar die bloemen schaden aan het koren.

Hoe dat?

Omdat de bloemen evenals het onkruid*) veel sappen aan de aren onttrekken.

Wordt het koren nog anders beschadigd?

Ja, de kinderen vertrappen soms het koren om bij de bloemen te komen.

Wat voor eene plant ziet gij op het gras vóor het korenveld?

Daar groeit eene groote distel met paarsche bloemen.

Wat ziet men des zomers op de distel?

Men ziet er disteldons op.

Wat doen de kinderen daarmede?

Zij vermaken zich met het weg te blazen, om het uur te zeggen.

Hoe bedoelt gij dat?

Zij tellen hoe dikwijls ze blazen moeten, tot al de wol weg is.

Wat hangt er aan het disteldons?

Er hangen kleine zaadkorrels aan.

Aan welken vogel dient het distelzaad tot voedsel?

De distelvink eet het.

Wat voor vogels ziet gij in de lucht boven de distels?

Er vliegen juist een paar patrijzen op.

Van waar komen die?

Zij hebben haar nest in eene voor.

Hoe komt het dat ze nu wegvliegen?

Het geraas van de zeis heeft ze verschrikt.

---

*) Spreekwoord: Onkruid vergaat niet.

Hebben de maaiers ze gezien?

Een man, verbaasd door hun plotseling opvliegen, kijkt ze na.

Welke kleur hebben de patrijzen?

Ze zijn grijs bruin.

Zijn het de eenige vogels, die men in korenvelden vindt?

Kwartels en leeuweriken bouwen er ook hunne nesten.

Ziet gij nog andere vogels?

Ik zie eene vlucht duiven.

Wat voor een vogel is er onder de duiven?

Het is een roofvogel die tracht eene der duiven te vangen.

Waarom vliegen ze boven het veld?

Zij zoeken daar haar voedsel.

Wat vormt het koren als het groeit?

Het vormt lange halmen, smalle bladeren en wuivende aren.

Wat doet men met het koren als het gemaaid is?

Het wordt in schoven gebonden.

Hoe worden deze vastgebonden?

Zij worden vastgebonden met strooien banden.

Wat gebeurt er met de aren die blijven liggen?

De arme menschen mogen die oplezen.

Wie bindt de schoven op den voorgrond?

Eene vrouw en een meisje zijn bezig ze te binden.

Vergelijk die twee personen?

Beide hebben half bloote armen.

Waarin verschillen zij?

De eene heeft eenen hoed, de andere niet; de vrouw heeft opgestroopte mouwen, het meisje heeft korte mouwen.

Zijn dit de eenige dingen waarin zij verschillen?

Neen, want terwijl de eene een' lichtrooden rok, een oranjekleurig lijfje, blauwe kousen en lage schoenen draagt, heeft de andere een blauw keurslijf, eenen donkeren rok die opgenomen is, zoodat men haren onderrok kan zien.

Ziet gij verder geen onderscheid?

Ik merk op dat het meisje op den voorgrond twee haarvlechten heeft.

Hoe zijn deze geplaatst?

Zij hangen op haren rug en zijn vastgebonden met een lint.

Hoe noemt men een veld, wanneer het gemaaid is?

Het heet dan een stoppelveld.

IV. De tweede Groep Maaiers.

Welke andere groepen zijn er op de plaat te zien?

Links is eene groep van vier personen.

Wat doen zij?

Een der meisjes draagt eene schoof op den schouder.

Wat doet het andere?

Het andere bindt koren in eene schoof.

Wie zijn er nog bij haar?

Er zijn nog een man en een jongen.

Wat doet de man?

Hij drinkt uit eene steenen kruik.

Wat doet de knaap?

Hij ziet naar den man en houdt eene steenen kruik in zijne rechterhand.

Waarin verschilt deze groep van de groep op den voorgrond?

Deze groep is niet zoo bezig, want haar werk schijnt bijna gedaan*) te zijn.

Waarom denkt gij dat?

Ik denk dat, omdat het koren op hun veld al gemaaid is.

Is dit de eenige reden waarom gij het denkt?

Ik geloof het ook, omdat zij naast gebonden schoven staan.

Zijn alle schoven eveneens geplaatst?

Eenige liggen op den grond, terwijl andere in hoopen bijeengezet zijn.

Is het veld volkomen vlak?

Neen, links is het een weinig hooger.

Wat voor menschen ziet gij nog in dit deel van het veld?

Ik zie twee arbeiders, die naar huis keeren.

---

*) Spreekw.: Na gedanen arbeid is het goed rusten.

V. De Wagens.

Welk ander werk van den oogst is hier afgebeeld?

Het binnenrijden van het koren is ook voorgesteld.

Hoe is dit voorgesteld?

Wij zien eenen man met eene schoof op eene hooivork.

Wat gaat hij er mede doen?

Hij reikt die aan eenen man, die boven op het opgeladen koren staat.

Waar is dit koren?

Het is op eenen grooten wagen geladen.

Hoe noemt men den man die den wagen ment?

Men noemt hem den voerman.

Beschrijf den wagen.

Het is eene lange kar met houten wielen aan beide zijden.

Hoeveel wielen heeft hij?

Hij heeft vier wielen of raderen.

Kunnen wij ze alle vier zien?

Neen, wij kunnen er maar twee zien.

Hoeveel paarden zijn er voor gespannen?

Er zijn twee paarden voor gespannen.

Hoe kunnen wij die paarden naar hunne plaatsing aanwijzen?

Wij kunnen het paard dat het dichtst bij ons staat het paard aan dezen kant noemen.

Er het andere?

Dat kunnen wij het paard aan den anderen kant noemen.

Waarnaar zien de twee paarden?

Het eene kijkt naar den grond, het andere keert zijnen kop rechts.

Hoe zijn die paarden aangespannen?

Ze zijn aangespannen*) met een tuig van lederen riemen, versierd met koperen nagels.

Wat behoort er nog tot hun tuig?

De teugels en de halster; dezen laatsten draagt het paard om den hals.

Spreekw.: Men moet de paarden niet achter den wagen spannen.

Is dat al wat het paard draagt?

Neen, het heeft ook eenen toom en oogkleppen.

Waarom dragen de paarden oogkleppen?

Om hun te beletten op zij uit te kijken.

Waarom is dit noodig?

Omdat een paard dikwijls schrikt als het om zich heen ziet.

Wat gebruikt de voerman om de paarden aan te sporen?

De voerman bezigt de zweep.

Wat doet hij daarmede?

Soms zweept hij de paarden, maar gewoonlijk knalt hij slechts met de zweep, om ze aan te sporen.

Doet hij nog wel iets anders met de zweep?

Hij gebruikt die ook om de vliegen weg te jagen, die de paarden des zomers kwellen.

Hoe heet de vlieg, die hen vooral kwelt?

Die heet paardevlieg.

Hoeveel wagens ziet gij?

Ik zie er twee.

Hoe heeft men de zweep bij den tweeden wagen geteekend?

Ze is geteekend met eene kromme lijn, om aan te toonen dat de voerman er mede knalt om zijne paarden aan te sporen.

Waarheen rijdt men het koren?

Het schijnt naar den kant van het dorp te gaan.

VI. Het Dorp en de Windmolens.

Wijs mij het dorp?

Hier is het dorp.

Is het een groot dorp?

Het schijnt tamelijk groot te zijn.

Zeg er nog iets van?

Het schijnt dicht gebouwd te zijn.

Wat bedoelt gij daarmede?

Ik wil zeggen dat de huizen niet verspreid, maar alle dicht bijeen zijn.

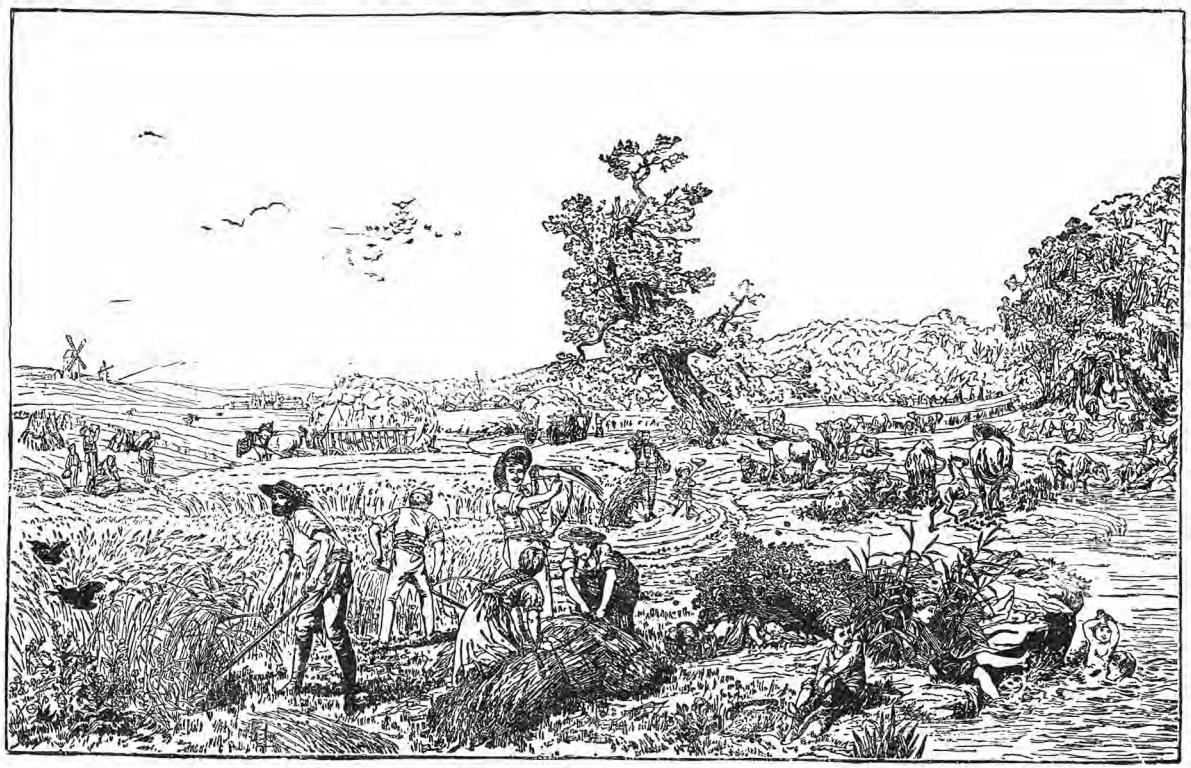

DE ZOMER.

Hoe noemt men een zeer klein dorp?

Het heet een gehucht.

Waar ligt dit dorp?

Het ligt aan den zoom van een bosch.

Waaruit bestaat een dorp?

Het bestaat uit eene kerk, eene school en de woonhuizen met de daarbij behoorende stallen en schuren.

Staan er ook huizen alleen?

Er staat een huis rechts in het bosch en links zijn er twee windmolens op eenen heuvel.

Wie woont in het huis in het bosch?

Daar woont de boschwachter.

Zijn de bouwstoffen der twee windmolens dezelfde?

De eene schijnt van hout en de andere van steen gebouwd.

Waar woont de molenaar?

Hij woont in een klein huis, dicht bij de molens.

Hoe komen de windmolens in beweging?

Ze werken door twee groote gekruiste wieken, die de wind doet draaien.

VII. Het Onweder.

Wat merkt gij op aan de lucht bij de windmolens?

Ik merk op dat zij bedekt is door onweerswolken.

Waarin verschillen deze van andere wolken?

Ze zijn zeer donker, soms zwart.

Wat ziet men in deze onweerswolk?

Men ziet daarin eenen bliksemstraal.

Wat soort van bliksemstraal is dit?

Het is een gevorkte bliksemstraal.

Wat zijn gevorkte stralen?

Het zijn stralen die eene zigzaglijn maken.

Zijn zulke bliksemstralen gevaarlijk?

Ja, zulke stralen slaan dikwijls in; ze steken dan boomen en huizen in brand.

Hoe noemt men bliksem, die niet met donder gepaard gaat?

Dien noemt men weerlicht.

Hoe ziet het overige van den hemel er uit?

Het is blauw en er drijven wolken in.

Schijnen de menschen den naderenden storm op te merken?

Alleen de voerlieden die zich zooveel mogelijk haasten, schijnen het op te merken.

Waarom zijn zij bang voor den storm?

Zij zijn zelf niet bang, maar ze willen niet dat het koren nat wordt.

VIII. Het Bosch.

Wordt de achtergrond der plaat geheel door heuvels ingenomen?

Neen, alleen aan den kant der windmolens.

Wat ziet gij aan den anderen kant?

Daar zie ik een dicht woud.

Uit welke soort van boomen bestaat het?

Dit is niet zeer duidelijk aangewezen, maar het kunnen beuken, eiken, olmen en berken zijn.

Wat scheidt het bosch van den voorgrond?

Het is van den voorgrond gescheiden door een ander uitgestrekt korenveld.

Welke boomen ziet gij zeer duidelijk aan de uiterste rechterzijde van de plaat?

Daar zie ik eiken, die een deel van het bosch vormen.

Is er iets in het bosch te zien behalve de boomen?

Ik zie een pad, waarop een meisje wandelt.

Waarom is zij in het bosch?

Zij wil beziën zoeken.

Wat voor beziën groeien er in het bosch?

In het bosch groeien aardbeziën, moerbeziën, frambozen, en braambeziën.

Waarin zal zij die plaatsen?

Zij zal ze in eene mand plaatsen, die nu aan haren arm hangt.

Wat groeit er op de eiken?

Op de eiken groeien eikels*).

Wat groeit er dikwijls onder de bladeren?

Galappels, die een eigenaardig uitwas van den eik zijn.

Zijn dat vruchten?

Neen, ze zijn de woning van een klein insekt.

Hoe zien ze er uit?

De galappels zijn meestal groen, maar ook wel schoon rood.

Hoe ontstaan ze?

Het zijn gezwellen aan de bladeren, ontstaan door den steek van een insekt.

IX. Het grazend Rundvee en de Herder.

Wat ziet gij aan den ingang van het bosch?

Daar zie ik runderen.

Wat voor runderen zijn het?

Het zijn vier roode koeien en eene bruine.

Wat doen ze?

De bruine eet gras onder eenen denneboom.

Zijn er nog andere bij de boomen?

Eene der koeien wrijft haren kop tegen den stam van eenen boom.

Wat kunt gij mij zeggen van de andere?

Eene schijnt te grazen, eene andere heft den kop op alsof zij bezig is te loeien.

Hebt gij nu van alle koeien gesproken?

Er is er nog eene, die op het gras ligt, deze is waarschijnlijk bezig te herkauwen.

Zijn er nog meer runderen?

Op de weide, vlak bij het korenveld zijn er nog vier.

Zijn ze dat allen?

Dan staan en liggen er nog eenige koeien of ossen bij den herder.

*) Eikels worden boomen.

Waarom zegt gij herder en niet schaapherder?

Ik zeg herder of koewachter omdat hij koeien hoedt; een schaapherder hoedt schapen.

Wat doet de koewachter?

Hij speelt op eene fluit.

Heeft hij iets te eten?

Het schijnt wel, want er ligt eene kleine lederen tasch naast hem.

Is hij alleen?

Zijn hond*) is bij hem.

Wat doet de hond?

Hij zit naast den boom en kijkt rond.

Waar zit de herder?

De herder zit op een heuveltje aan den voet van een alleenstaanden eik.

X. De Eik en de overige Runderen.

Wat voor een boom is dit?

Het is een eik.

Is het een jonge eik?

Ik geloof niet dat hij jong is.

Waarom niet?

Omdat zijn stam zeer knoestig en zelfs hol is.

Kunt gij eene andere reden opnoemen waarom gij niet denkt dat het een jonge boom is.

Hij is sterk gebogen en eenige zijner takken zijn gebroken.

Is het een schoone boom?

Hij heeft geen regelmatigen vorm, maar is zeer schilderachtig.

Is hij bladerrijk?

Sommige takken zijn zeer wel voorzien van bladeren, maar andere hebben alleen twijgen.

Wat voor vee ziet gij nog op de weide?

Ik zie eene grijze koe, die zich zelf likt, eene die naast haar staat en eene bruine die op den grond ligt.

---

*) Spreekw.: Blaffende honden bijten niet.

Welk ander dier is er bij hen?

Naast hen graast een paard.

In welke houding?

Het heeft een zijner achterpooten opgeheven.

Hoe tracht het de vliegen af te weren?

Door met zijnen staart te slaan.

Is dit het eenige paard dat gij ziet?

Dichter bij het water is eene merrie met haar veulen.

Wat doen die twee dieren?

Ze zijn zeer vroolijk en dartel.

Zijn er nog meer koeien te beschrijven?

Ja, de bonte*) en twee bruine.

Hebt gij ze nu allen genoemd?

Er staat er nog eene in het water, alsof ze wilde drinken.

Waarom heeft zij deze plaats gekozen?

Omdat het water hier zeer klaar is.

Wat maakt het zoo helder?

Eene beek, die er in vloeit, maakt het helder.

Van waar komt de beek?

Zij komt uit het bosch.

XI. Vader en Kind.

Wat voor insekten ziet gij op de plaat?

Ik zie twee blauwe vlinders, die boven den wilden rozenstruik fladderen.

Wie heeft die ook gezien?

Een knaap, die met zijn vlindernet naar hen toeloopt, heeft ze ook gezien.

Wat heeft dat knaapje om zijn middel?

Hij draagt eene blauwe sjerp.

Wat voor een hoed draagt hij?

Hij draagt eenen strooien hoed met eenen breeden rand.

Geeft die hoed hem veel schaduw?

Neen, niet veel, want de rand is opgeslagen.

*) Spreekw.: Men noemt geene koe bont of er is een vlekje aan.

Is die knaap nog jong?

O ja, het is nog een kind, want hij draagt een jurkje.

Wie let er op hem?

Zijn vader past op hem.

Heeft de vader het warm?

Hij heeft het zeer warm; hij heeft zijnen hoed afgenomen om met zijnen zakdoek het zweet van zijn voorhoofd te wisschen.

Wat draagt hij?

Hij draagt een geruit kostuum.

Wie denkt gij dat het is?

Ik denk dat hij de eigenaar van eene naburige pachthoeve is.

Zijn deze menschen op het veld?

Zij wandelen op den krommen weg langs het veld.

XII. De badende Kinderen.

Is dit het eenige kind, dat gij ziet?

Er zijn nog eenige kinderen op den voorgrond.

Wat doen zij?

Een zwemt naar den oever.

Ziet gij het zwemmen?

Neen, maar ik zie zijne handen bijeen, gereed om het water te klieven.

Is er maar één jongen in het water?

Er is er nog een.

Zwemt hij ook?

Neen, hij houdt de handen boven zijn hoofd.

Waarom neemt hij zulk eene vreemde houding aan?

Om zich tegen het spatten van het water te beschermen.

Wie doet het water spatten?

Een jongen, die op den oever zit, en die met de voeten schopt, doet het omhoog spatten.

Wat heeft hij aan?

Hij heeft een wit en blauw gestreept hemd en eene bruine broek aan.

Hoe houdt die jongen zich?
Hij leunt op zijne ellebogen.
Wat doet de vierde jongen?
Hij trekt zijne linker laars aan.
Waar is de andere laars?
Die ligt in het gras.
Hoe is die jongen gekleed?
Hij draagt zeer sprekende kleuren.
Waarom zegt gij dat?
Hij draagt blauwe kóusen, eene lichtbruine broek, een rood vest en een wit hemd.
Gij hebt vergeten zijne laarzen te beschrijven.
Ze reiken hem tot aan de knie en de zolen zijn met nagels beslagen.

XIII. Het slapende meisje.

Is het vijfde kind ook een jongen?
Het vijfde kind is een klein meisje.
Wat doet het?
Het ligt met het hoofd op eenen rok en is vast in slaap.
Hoe is het gekleed?
Het draagt een wit kleedje.
Waarmede is het toegedekt?
Het is toegedekt met het blauwe buis van eenen man.
Wat ligt er op zijn hoofd?
Een strooien hoed met een breeden rand ligt er op.
Hoe is die opgemaakt?
Er is in het geheel niets op.
Hoe ligt het kind?
Het ligt op zijne linker zij met een arm onder zich gebogen, de andere arm is uitgestrekt.
Wat staat er naast zijne voeten?
Daar staat een hengselmandje.

Wat is er in?
Eene steenen kruik voor water of melk en wat eten.
Waarom heeft zijne moeder het juist daar gelegd?
Omdat de struik het lommer geeft.
Wat voor een struik is het?
Het is een wilde rozenstruik.
Zijn er bloemen op?
Er zijn veel rooskleurige bloemen op.
Hoe noemt men die bloemen?
Men noemt ze hondsrozen*).
Wat groeit er nog aan den oever?
Daar groeit riet.
Wat ligt er achter het riet?
Daar liggen de kleederen van de twee jongens in het water.
Is het eene veilige plaats voor de kleederen?
Nog al veilig, als het niet begint te waaien.
Maar kan het water er niet over komen?
Het kan niet, omdat de oever hooger is dan het water.
Is de helling van den oever aan alle kanten dezelfde?
Neen, waar de kleeren liggen, is de oever steiler.
Waar is de oever gelijk met het water?
Aan den voorgrond is hij even hoog als het water.
Groeit er daar iets anders?
Ja, daar groeit eene soort van riet met hangende bladeren.

XIV. Oogstlied.

Sikkels klinken;
sikkels blinken;
ruischend valt het graan.
Zie de bindster garen!
Zie, in lange scharen
garf bij garven staan.

't Heeter branden
op de landen
meldt den middagtijd;
't windje, moe van 't zweven
heeft zich schuil begeven
en nog zwoegt de vlijt!

*) Spreekw.: Geene rozen zonder doornen.

Blijde maaiers,
nijvre zaaiers,
die uw loon ontvingt!
zit nu rustig neder;
galm het mastbosch weder,
als gij juichend zingt.

Slaat uwe oogen
naar den hoogen:
alles kwam van daar!
Zachte regen daalde,
vriendlijk zonlicht straalde
mild op halm en aar.

A. C. W. Staring.

Beschrijving van de Plaat: Zomer.

Vlijtige maaiers maaien het rijpe koren, terwijl eene vrouw en een meisje de aren met strooien banden in garven binden. De lichte kleeding dezer menschen doet ons vermoeden dat het zeer warm moet zijn. Fraaie bloemen tusschen het koren geven de velden een schoon voorkomen, doch de landman ziet ze niet gaarne, omdat ze te veel voedende sappen uit den grond trekken. Aan den rand van het veld staat een bloeiende distelstruik met paarsche bloemen; de zaadkorreltjes, die aan de distelwol hangen, dienen aan de distelvink en aan andere vogels tot voedsel. Het klinken der zeisen heeft twee patrijzen uit hun nest doen opschrikken.

Eene tweede groep maaiers hebben hun werk nagenoeg afgedaan. Vele schoven staan bijeengebonden op het veld; twee liggen naast elkander. Eene vrouw is juist bezig de laatste te binden, terwijl een meisje er zoo eene naar den wagen draagt, die met twee paarden bespannen is. De man neemt een koele teug uit de kruik, die zijn zoon hem gebracht heeft. Links rijst een heuvel met twee windmolens en het lage huis van den molenaar.

Het moet een zeer zwoele dag zijn, want in de lucht hangen zwarte onweerswolken, die nu en dan door een zigzagvormigen bliksemstraal doorsneden worden.

Op den achtergrond der plaat, aan den zoom van het bosch ligt een klein dorp, waarvan men de kerk, eenige woonhuizen en het deftige schoolgebouw onderscheidt. In het nabij gelegen woud staat de woning van den boschwachter. De voerman van eenen tweeden, zwaar beladen wagen haast zich om nog vóor den regen onder dak te komen; daarom spoort hij zijne paarden aan door met de zweep te knallen. Twee

daglooners die hun werk voltooid hebben, stappen haastig door de velden naar het dorp; zij zijn op weg naar huis.

Achter de korenvelden breidt zich een groot en lommerrijk bosch uit, dat zich rechts in eene groep eiken tot aan de bruisende woudbeek uitstrekt. Een dorpskind met een korfje aan den arm loopt op het boschpad; het heeft in het bosch beziën gezocht.

Op de weide bij de beek bevinden zich eene kudde rundvee, een hengst, eene merrie en haar veulen. Eenige koeien en ossen grazen, drie heffen den kop op, alsof ze loeiden, verscheidene runderen liggen genoegelijk herkauwend op het gras en eene koe staat met de voorpooten in de waterkom om te drinken. Het veulen springt lustig naast zijne moeder rond, terwijl de hengst weidt en met zijn staart de vliegen en muggen afweert. De herder zit op eene kleine hoogte aan den voet van eenen knoestigen eik; hij blaast op de fluit, en zijn hond houdt een waakzaam oog over de grazende kudde. De boom geeft niet veel lommer, daar een storm hem van zijne kruin beroofd heeft.

Eene vlucht duiven, die door eenen roofvogel vervolgd worden, vliegt boven de velden.

De heer van het naburige landgoed komt langs den landweg om naar zijn volk te zien; zijn kleine knaap wil de vlinders vangen, die boven den wilden rozelaar fladderen. In de schaduw van dezen struik slaapt het kleine meisje der werkende vrouw; zij heeft het op haren rok gelegd en het tot bescherming tegen de muggen en de zon met eenen strooien hoed en het wambuis van haren man toegedekt. De voorzichtige moeder heeft in de dichtbijstaande hengselmand ververschingen voor het lieve kleintje meegenomen.

Twee kinderen baden in den vijver. Het eene houdt zijne armen beschermend voor het gelaat, omdat een knaap die op den oever gezeten is, met de beenen het water doet opspatten, terwijl de tweede badende jongen naar den oever zwemt. Hij wil den plaaggeest in het water trekken. De vierde heeft het verfrisschende water verlaten en zich reeds aangekleed; hij trekt juist zijne linker laars aan, de andere licht op de stoppels daar vlak bij. De kleederen der badende kinderen liggen op den hoogen oever achter het riet, op dat ze niet nat gespat worden.

K-S.

DE HERFST

VOOR

NEDERLANDSCHE SPREEKOEFENINGEN

NAAR

HÖLZEL'S PLATEN

BEWERKT DOOR

JOH. KESLER-SLUYS,
LEERAAR IN GERMAANSCHE TALEN AAN DE MIDDELBARE SCHOLEN TE BRUSSEL EN TE ST. GILLIS.

VERLAG VON EMIL ROTH IN GIESSEN.

DE HERFST.

Een woord vooraf.

„Wij meenen en de ondervinding bevestigt onze zienswijze, dat de natuurlijke of rechtstreeksche leerwijze de meest doeltreffende is. Het is de methode, volgens welke men eene tweede taal onderwijst zonder, anders dan bij uitzondering, zijne toevlucht te nemen tot het vertalen. Maar om te slagen is 't zaak langs aanschouwelijken en geleidelijken weg voort te gaan. De geheugeninspanning, die van een kind gevraagd wordt, om de bewoordingen eener tweede taal te onthouden, is zeer groot en houdt zijne verstandelijke werkzaamheid nagenoeg geheel bezig. Daarom moet men in de spreeklessen of wel begrippen behandelen, waarmede alle kinderen vertrouwd zijn (familie, meubelen, kleederen, huisdieren enz), of onderwerpen, die vooraf in de moedertaal zijn behandeld. In zoodanige omstandigheden, kan men, en zulks is altijd wenschelijk, de aandacht der leerlingen geheel bepalen op de juiste uitspraak der woorden en op den zinsbouw, hetgeen het hoofddoel van dit (voorbereidend) onderwijs is.

Maar om alle verwarring te voorkomen, moet men steeds in den geest des kinds het innig verband tuschen het woord en het begrip doen uitkomen. Dezen uitslag zal men verkrijgen door de besproken voorwerpen zelf of afbeeldingen daarvan voor oogen te stellen. Op deze wijze zal men bijna altijd de vertaling kunnen vermijden; de vorderingen zullen sneller en duurzamer zijn*)".

Zoo schreven wij vóor 16 jaar. Naast de goedkeuring, ons van bevoegde zijde geschonken, toont de immer toenemende toepassing van leerwijzen als die van Berlitz, Gouin, e. a. dat in onzen tijd voor het onderwijs van vreemde talen, voor het aanvankelijk onderwijs vooral, de hier bedoelde weg algemeen als de ware wordt erkend.

De welverdiende bijval, in verschillende landen aan Hölzel's wandplaten ten deel gevallen, is hiervan een nieuw bewijs. Groot is reeds het aantal oudere en jongere leerlingen, aan wie de behandeling dezer platen lust tot de studie der talen inboezemde. En geen wonder! Door geleidelijke spreekoefeningen kunnen ze den leerling op aangename wijze er zelfs toe brengen kleine opstellen te maken over de behandelde stof.

*) Sluys & Kesler. De twee Landstalen. Spreekoefeningen bl: VII.

Er is meer: Deze platen en de daarbij geschreven handleidingen zijn uitstekende hulpmiddelen, die het gelijktijdig onderwijs der Germaansche talen vergemakkelijken. Voor éene dezer, in het Koninkrijk der Nederlanden met zijne overzeesche bezittingen, in Zuid-Afrika en ook in België door meer dan 10 millioen menschen gesproken, bestond tot nog toe geene handleiding bij Hölzel's platen. Dit noopte ons er eene te bewerken.

Het spreekt wel van zelf dat ook dit werkje alleen bestemd is om te dienen als aanwijzing hoe men handelen **kan**, geenszins als eene handleiding die ne varietur moet gevolgd worden. Elken leeraar blijve het overgelaten, naar gelang van het midden en de omstandigheden, waarin hij zich bevindt, de leerstof te beperken — door het uitlaten van vragen of hoofdstukken die te moeilijk zouden schijnen — of de behandeling zelve te wijzigen. Van uit het hoofd leeren der antwoorden kan geen spraak zijn.

Moge de arbeid, dien wij hierbij onzen kollega's voorleggen, nuttig zijn vooral aan zoovelen onzer land- en taalgenooten als instemmen met de woorden, eenmaal door Koning Leopold II uitgesproken: „De studie der vreemde talen is nuttig, die der landstalen is noodig."

K.-S.

Inhoud.

bladz.

I. De Wijnoogst 5
II. De Personen op den Voorgrond 8
III. De Heer en de Boerenjongen 11
IV. De Ganzen 13
V. De Jongens 14
VI. De Geiten 16
VII. De Appelboom 17
VIII. De Gebouwen 20
IX. De Dorschers 23
X. Het Veld bij de Schuur 25
XI. De Achtergrond 27
XII. De Lucht en de Vogels 29
XIII. Het Najaar 31
Beschrijving van de Plaat: Herfst 32

DE HERFST.

I. De Wijnoogst.

Welk jaargetijde stelt deze plaat voor?
Zij stelt den herfst voor.
Wat ziet gij aan de linkerzijde?
Ik zie menschen in eenen wijnberg.
Wat doen zij?
Zij oogsten druiven.
Groeien deze druiven in een vlak veld?
Zij groeien op de helling van eenen hoogen heuvel.
Hoe noemt gij het inzamelen van druiven in eenen wijnberg?
Het inzamelen van druiven wordt wijnoogst genoemd.
Waartoe worden de druiven in eenen wijnberg gebruikt?
Ze worden gebruikt om wijn*) te maken.
Is de helling van den heuvel geheel met wjinstokken bedekt?
Het schijnt zoo.
Groeien deze tegen den heuvel gelijk tegen eenen tuinmuur?
Neen, ze groeien zooals de hop.
Waarom vergelijkt gij die twee planten?
Omdat beide rondom staken groeien.
Is dat de eenige overeenkomst?
Hunne bladeren zijn ietwat gelijk van vorm, en beiden worden in den herfst geoogst.

*) Spreekwoord: Goede wijn behoeft geen krans.

Zien alle druiven er eveneens uit?

Neen er zijn vele verschillende soorten van druiven.

Zijn de verschillende soorten van dezelfde kleur?

Neen er zijn purperen druiven, blauwe, gele en witte.

Hoe groeien ze?

Ze groeien aan trossen.

Hoe haalt men ze van de takken?

Men snijdt ze af met een mes of met eene druivenschaar, omdat de takken nog al hard zijn.

Waarom zijn de wijnbergen tegen de hellingen der heuvels?

Omdat het op die hellingen veel warmer is dan in de vlakten.

Stroomt de regen niet langs de kanten en benadeelt hij de wijnstokken niet?

Dat zou zoo zijn, als de wijngaarden niet in terrassen verdeeld waren.

Waardoor worden die terrassen gevormd?

Steenen muren van afstand tot afstand opgericht vormen deze terrassen.

Is dit op de plaat vóor u afgebeeld?

Ja, ik zie twee van deze muren.

Worden de druiven niet gestolen? Ze groeien toch in de open lucht?

Ze worden niet gestolen, omdat er hier en daar huisjes in de wijnbergen staan.

Hoe belet dit het stelen der druiven?

In elk huisje zit dag*) en nacht een wachter.

Groeien er druiven tot aan den top van den berg?

Op den top schijnt er een dicht bosch te zijn.

Wanneer heeft de wijnoogst gewoonlijk plaats?

Gewoonlijk in het midden van Oktober, dit hangt evenwel veel af van het weder.

---

*) Spreekwoord: Werk terwijl het dag is.

Zijn er alleen mannen bezig de druiven in te zamelen?

Op de plaat zien wij ook vrouwen, jongelingen en een kind.

Welke werkzaamheden van den wijnoogst worden hier afgebeeld?

Men ziet hier het inzamelen der druiven en het inpakken in korven.

Schijnt dit eene aangename bezigheid te zijn?

Ja, want de twee voorste jongelingen schijnen te zingen, te juichen en met hunne hoeden en armen te zwaaien.

Hoe gaan zij?

Zij loopen arm in arm den berg af.

Wat dragen de jongelingen, die den berg afkomen, op den rug?

Zij dragen aan lederen riemen verscheidene houten kuipen, waarin zij de druiven den berg afdragen.

Ziet gij nog andere kuipen op de plaat?

Op den voorgrond zie ik er twee, die met druiven gevuld zijn.

Staan of liggen ze?

De eene staat, de andere is omgevallen.

Hebben de jongelingen de druiven, die zij dragen zelf afgesneden?

Neen, het werk is verdeeld, eenige wijngaardeniers snijden de druiven af terwijl andere ze wegdragen.

Waarheen dragen zij de druiven?

Zij dragen ze aan den voet van den berg.

Waarheen worden de druiven later gebracht?

Ze worden op een wagen naar de wijnpers vervoerd.

Kunt gij den voerman zien?

Ja, hij komt juist den hoek van den weg om.

Komt hij snel?

Ja, want hij heeft twee paarden*) en hij spoort ze aan, door met de zweep te knallen.

---

*) Spreekwoord: Men moet de paarden niet achter den wagen spannen.

Hoe noemt men het sap der druiven, wanneer het uit de wijnpers komt?

Dan noemt men het most.

Wanneer noemt men het wijn?

Als het gegist heeft en vollkomen klaar geworden is.

Wanneer is de wijn het best?

Wanneer hij eenige jaren op het vat*) geweest is.

Hoe komen de jongelingen den heuvel af?

Zij gaan langs eenen weg, die om den heuvel kronkelt.

Samenvatting.

Het is de tijd van den wijnoogst.

De wijnstokken, die gelijk de hopplanten rondom staken opgroeien, zijn beladen met rijpe vruchten. Gezang en gejuich weerklinken in den wijnberg; twee vroolijke jongelingen dragen de reeds geoogste druiven naar beneden, terwijl mannen, vrouwen en kinderen nog ijverig bezig zijn met het inzamelen der kostelijke vruchten.

De voerman, die juist den hoek der straat omkomt en zijne paarden door knallen met de zweep tot draven aanspoort, zal ze naar de wijnpers rijden.

II. De Personen op den Voorgrond.

Wie ziet gij links op de plaat?

Ik zie daar twee meisjes.

Wat dragen zij?

Beide dragen druiven.

Dragen zij ze op dezelfde wijze?

Neen, de oudste heeft veel druiven in eene platte mand op haar hoofd, de jongste draagt eene wijngaardrank met trossen er aan.

Hoe komt het dat die korf niet valt?

Het meisje ondersteunt hem met haar linker arm.

Wat doet zij met haar anderen arm?

Zij steunt dien op de rechter heup.

*) Spreekwoord: Ledige vaten klinken het hardst.

Hoe is zij gekleed*)?

Zij draagt de kleederdracht der landlieden.

Waaruit bestaat die?

Ze bestaat uit een wit hemd en een rood keurs met schouderbanden.

Hoe wordt het keurslijf gesloten?

Het is van voren toegeregen boven eenen groenen borstdoek.

Wat draagt dit meisje nog?

Zij draagt eenen wollen rok met eenen blauwen rand en een gestreept voorschoot, dat zij met de rechter hand omhoog houdt.

Wat heeft zij aan de voeten?

Zij heeft donkere kousen en schoenen met gespen.

Ziet gij haar haar?

Ik zie het een weinig op haar voorhoofd en ook een deel van de hangende haarvlecht.

Waar kijkt zij naar?

Zij ziet recht vóor zich.

Kijkt het kind naar denzelfden kant?

Neen, het draait zijn hoofdje links.

Wat heeft het kleine meisje op haar hoofd?

Het draagt eenen krans van wijngaardbladeren.

Hoe is het gekleed?

Het draagt eenen rooskleurigen rok, een donker lijfje, witte kousen en zwarte schoenen.

Wat voor menschen ziet gij dichtbij?

Ik zie er twee, eene moeder en haar zoontje.

Wat doen die?

De dame zit op eenen sjaal, die op het gras is uitgespreid.

Zit de knaap daar ook?

Neen, hij ligt en leunt op zijne ellebogen.

---

*) Spreekwoord: De kleederen maken den man.

Wat heeft de knaap voor zich?
Het zijn groote druiven, de dame wijst er naar.
Hoe is het jongentje gekleed?
Hij draagt eene Schotsche muts en een korte broek.
Hoe is zijne moeder gekleed?
Zij is zeer schoon gekleed.
Welke kleur heeft haar kleed?
Het is van lichtblauwe stof.
Hoe is het lijf gemaakt?
Het is nauwsluitend en wordt van achteren toegemaakt.
Wat merkt gij nog op aan dit kleed?
Het is laag uitgesneden en aan de schouders met kanten versierd.
War heeft zij om den hals?
Zij draagt eene halsketen of een lint, waaraan een medaljon of een kruis*) hangt.
Hoe zijn de mouwen van het kleed?
Het zijn korte mouwen die tot aan de ellebogen reiken.
Waarmede zijn ze versierd?
Ze zijn versierd met kanten en strikken.
Zijn de armen onder de ellebogen bloot?
Neen, de dame draagt lange handschoenen, die bijna tot aan de mouwen reiken.
Hoe is de rok van haar kleed gemaakt?
Die is met twee strooken.
Is dat de eenige versiering?
Neen, er is ook nog een breede, witte kant aan.
Is de dame blond of bruin?
Zij heeft donkerbruin haar.
Wat heeft zij op het hoofd?

---

*) Spreekwoord: Elk huis heeft zijn kruis.

Zij draagt eenen gelen stroohoed, die met witte vederen versierd is.

Wat heeft zij in de hand?

Zij heeft een licht geel zonnescherm in de hand.

Wat brengt zulk eene deftige dame hier op het land?

Zij wilde met hare zoontjes den wijnoogst zien.

Samenvatting.

Een meisje in de schilderachtige landskleeding, draagt eenen korf vol sappige druiven op het hoofd. Naast haar gaat een kind dat zich met wijngaardloof getooid heeft en eenen tak met donkerblauwe druiven in de hand draagt. Het beschouwt de vreemdelingen, die gekomen zijn om het feest van den wijnoogst aan te zien. Eene rijk gekleede dame zit naast eenen struik op het gras. Haar zoontje ligt op eenen uitgerspreiden sjaal en leunt op zijne ellebogen; hij kijkt goed toe en eet terwijl van de trossen die voor hem liggen.

III. De Heer en de Boerenknaap.

Met wien spreekt de dame?

De dame spreekt met eenen heer*).

Wie is er bij den heer?

Een boerenjongen, die een paar hazen draagt.

Wat heeft die heer nog bij zich?

Er zijn twee honden bij hem.

Wat voor honden zijn het?

De groote is een jachthond en de kleine een dashond.

Wat voor een man is deze heer?

Het is een groote, goed gebouwde man.

Wat doet hij?

Hij neemt zijnen hoed af en groet de dame.

Hoe is zijn haar?

Hij heeft krullend haar.

---

*) Spreekwoord: Zoo heer, zoo knecht.

Heeft hij ook eenen baard?

Ja, hij draagt zijnen baard geheel.

Wat voor voorwerpen draagt hij?

Hij draagt een geweer aan eenen riem over den rechter schouder.

Anders niets?

Ja wel, hij draagt ook eene weitasch.

Hoe is hij gekleed?

Hij draagt een jachtkostuum: eenen groenen rok met gele voering, een bruin vest, eene korte lichtblauwe broek en hooge laarzen.

Waar heeft hij gejaagd?

Waarschijnlijk is hij in het bosch op den heuvel geweest.

Hoe is de kleine boer gekleed?

Hij heeft een blauw buis en eene korte bruine broek.

Wat draagt hij op zijn hoofd?

Hij draagt eenen hoed met een blauw lint er om.

Wat heeft hij aan zijne voeten?

Niets, hij heeft bloote voeten.

Hoe draagt hij de hazen*)?

Hij draagt ze aan eenen stok.

Hoe zoo?

Hunne achterpooten zijn samengebonden en daartusschen heeft hij den stok gestoken.

Draagt hij ze allebei op zijnen rug?

Neen, hij draagt er een vóor en een achter zich.

Op welken schouder draagt hij ze?

Hij draagt ze op den linker schouder.

Hoe komt het dat ze niet vallen?

Hij houdt den stok met de rechter hand vast.

Wat kunt gij daardoor zien?

Ik zie dat zijne mouw aan den elleboog versteld is.

---

*) Spreekwoord: Veel honden zijn den haas de dood.

Wat bewijst dat?

Dat zijne moeder of iemand anders zijne kleeren in orde houdt.

Samenvatting.

De opmerkelijkste figuur onder de stedelingen is een schoone, blonde heer, wiens gelaat door eenen zwaren baard omringd is. Hij draagt een geweer op den rug en eene weitasch boven zijn jachtkostuum. Zijn medgezel is een boerenjongen, die op den linker schouder eenen stok draagt, waaraan twee hazen hangen. De heer groet de dame.

IV. De Ganzen.

Wat voor dieren zijn dit?

Het zijn ganzen.

Hoe zien deze ganzen er uit?

Ze zien er uit alsof ze verschrikt waren.

Wat kan ze verschrikt hebben?

Ze kunnen door de nadering der honden verschrikt zijn.

Hoeveel ganzen zijn er op de plaat?

Er zijn er zes.

Hoe ziet de voorste gans*) er uit?

Die is wit en heeft eenen gelen snavel.

Welke andere deelen van haar lichaam zijn nog geel?

Ze heeft ook gele pooten.

Wat voor pooten heeft eene gans?

Ze heeft zwemvliezen aan de pooten.

Is de voorste gans geheel wit?

Neen, aan de vleugels heeft ze eenige donkere veeren.

Wat doet zij met de vleugels?

Zij slaat er mede.

Hoe houdt ze hare vleugels nu?

Ze zijn uitgespreid.

---

*) Gezegde: Zoo dom als eene gans.

Zijn alle ganzen wit?

Neen, er zijn ook grijze ganzen.

Waartoe dienen ons de ganzen?

Zij zijn nuttig door haar vleesch, hare vederen en hare eieren.

Hoe noemt men de fijne veeren op de borst en aan den buik eener gans?

Die noemt men dons.

Waartoe wordt het dons gebruikt?

Het wordt gebruikt om kussens en dekens te vullen.

Wat eten de ganzen?

Ze eten graan, brood, gras en veel andere dingen.

Wat voor een vogel is er dichtbij de ganzen?

Ik geloof dat het een ekster is.

V. De Jongens.

Wat merkt gij op in deze groep jongens?

Ik merk op dat er een rijker gekleed is dan de anderen.

Bij wie behoort die?

Die behoort bij de dame, waarvan wij reeds gesproken hebben.

Wat heeft hij aan?

Hij heeft een lichtbruin kieltje aan.

Wat draagt hij boven het kieltje?

Daarboven draagt hij eene geruite sjerp.

Wat voor speelgoed heeft hij bij zich?

Hij heeft eene trommel over den linker schouder.

Welke kleur heeft zijn haar?

Hij heeft blond, krullend haar.

Heeft hij iets op zijn hoofd?

Neen, hij gaat blootshoofds.

Wat houdt het jongentje in de linker hand?

Daarin houdt het twee trommelstokjes.

Waar is zijne linkerhand?

Die houdt het op den rug.

Waarom steekt hij de rechterhand uit?

Omdat hij naar den appel grijpt, die hem toegestoken wordt.

Wie biedt hem dien appel aan?

Dat doet een boerenjongen.

Heeft die boerenjongen eenen appel voor zich gehouden?

Ja, hij bijt er juist een stuk af.

Merkt gij nog iets op aan den appel van den kleinen boer?

Ik zie dat er nog een blad aan hangt.

Wat heeft die knaap op zijn hoofd?

Hij draagt eene klak.

Ziet hij er goed uit?

O ja, hij heeft roode wangen.

Wat houdt hij onder den arm?

Het is een stuk hout.

Wat is er om het hout?

Daar is garen om gerold, om den vlieger op te laten.

Waarvan is de vlieger*) gemaakt?

Hij is gemaakt van wit papier, dat over eene houten lijst gespannen is.

Is hij beschilderd?

Er is een rood gezicht op geschilderd.

Wat is er aan den vlieger vast gemaakt?

Er is een lange staart aan.

Hoe is die staart gemaakt?

Hij is gemaakt van smalle strooken gekleurd papier, die met garen aaneen gebonden zijn.

Wat ziet gij aan het uiteinde?

Daar zie ik een groote pluim van gekleurd papier.

*) Gezegde: Die vlieger gaat niet op.

Wat doet de andere jongen met den vlieger?

Hij heft hem juist van den grond, om hem weer op te laten.

Ziet deze knaap er uit zooals de andere?

Niet juist, want hij heeft noch vest, noch buis.

Samenvatting.

Een groote, sterke boerenjongen biedt aan een klein blond ventje met de linkerhand eenen appel aan. Met de rechterhand brengt hij er een anderen aan zijn mond. Het knaapje heeft eene trommel over zijnen schouder, de trommelstokken houdt het in de linker hand. Aan zijne kleeding ziet men dat hij een stadskind is, hij behoort bij de dame, die op het gras zit. De derde knaap, die zeer licht gekleed is, raapt eenen vlieger met eenen langen, veelkleurigen staart op. Zij zullen hem weder oplaten aan het koord, dat de groote jongen onder den arm heeft.

VI. De Geiten.

Wie bemoeit er zich ook met den staart van den vlieger?

Ik zie dat eene geit er in wel bijten.

Waarom wil die dat doen?

Ze houdt misschien het bonte papier voor bloemen.

Kan ze bij den staart van den vlieger komen?

Neen, daarvoor is het koord waaraan zij vastgebonden is, te kort.

Waar is het koord?

Het eene einde is aan een paal vastgemaakt en het andere aan haren hals.

Hebben de twee geiten dezelfde kleur?

Neen de eene heeft donker haar en de andere niet.

Hoe zijn die geiten geplaatst?

De eene staat en trekt aan haar touw, de andere ligt.

Hoe zijn de pooten der geiten?

Geiten hebben gespleten hoeven.

Is er iets bijzonders aan den kop eener geit?

Ja eene geit heeft kromme horens op den kop en eenen baard onder de kin.

Hoe is de staart der geit?

Eene geit heeft eenen korten, stijven staart.

Hoe is hare huid?

Die is met lange haren bedekt.

Wat eten de geiten?

Geiten eten gras en kruiden.

Is de lucht goed voor hen?

Ja, daarom bindt men ze dikwijls in het open veld aan een paal.

Drinkt men de melk der geiten?

Ja geitemelk moet zeer versterkend zijn voor zieke menschen.

Wat maakt men er nog mede?

Men maakt er ook kaas van.

Samenvatting.

4. 6. De ganzen, die in de weide graasden zijn opgeschrikt door de honden van den jager. Ze waggelen al kakelend naar de pachthoeve. De voorste gans vooral is niet tevreden; klapwiekend en schreeuwend schijnt ze zich te beklagen. Meer naar voren, naast het stadsjongentje trippelt eene ekster in het gras.

Op den voorgrond rechts ziet men twee geiten: de donkerharige trekt aan haar touw en snuffelt aan den staart van den vlieger. De andere, eene witte ligt stil op het gras.

VII. De Appelboom.

Wat voor een boom is dit?

Dat is een appelboom.

Hoe weet gij dat?

Omdat er appels aan hangen.

Zijn er veel?

Hij schijnt*) goed vol te hangen.

Zijn deze appelen rijp?

Ik denk dat ze rijp zijn.

*) Spreekwoord: Schijn bedriegt.

Waarom denkt gij dat?

Als ze niet rijp waren zou de jongen ze niet afplukken.

Nu ja, maar waaraan kunt gij zien dat ze rijp zijn?

Ik zie het omdat ze donkerrood en geel zijn.

Zijn er verschillende soorten van appelen?

Ja, er zijn zeer veel soorten.

Zijn ze alle in denzelfden tijd rijp?

Sommige appelen rijpen vroeger, andere later.

Waar zijn de appelen, die de knaap reeds geplukt heeft?

Ze liggen in eenen korf, aan den voet van den boom.

Is die korf zeer vol?

Hij is zoo vol dat er een appel uitgerold is.

Staat de knaap op den boom?

Hij zit schrijlings op eenen tak.

Kan hij er niet afvallen?

Neen, hij houdt zich met zijn linker arm aan den tak vast.

Wat doet hij met den anderen arm?

Hij strekt dien uit, terwijl hij eenen appel in de hand houdt.

Wat wil hij met dien appel doen?

Hij wil hem naar beneden werpen.

Wil hij hem op den grond werpen?

Hij wil hem in het voorschoot van zijn zusje werpen.

Merkt gij niets anders op aan den knaap?

Ik zie dat hij noch schoenen, noch kousen draagt en dat hij zijne broek tot boven de knieën heeft opgestroopt.

Hoe houdt het meisje haar voorschoot?

Zij houdt eene punt in elke hand.

Is het een boerinnetje?

Ja, zij is gekleed gelijk de twee meisjes, die uit den wijnberg komen.

Eten de kinderen graag appelen?

De meeste eten ze heel graag.

Welken vorm hebben de appelen?

De meeste appelen zijn rond.

Wat is een appel eigenlijk?

Het is eene zoete vrucht met eene dunne schil.

Wat is er midden in een appel?

Midden in een appel is het klokhuis met de pitten.

Kan men de schil van eenen appel eten?

Sommige menschen doen dat, andere schillen den appel eerst.

Waarmede schilt men eenen appel?

Dat doet men met een mes.

Schilt men oranjeappels ook met een mes?

Neen, men haalt er de schil met de vingers af.

Wat ziet gij nog onder den boom?

Ik zie daar eenen kalkoen.

Wat voor geluid maakt een kalkoen?

Een kalkoen klokt.

Ziet gij iets bijzonders aan den bek van een kalkoen?

Ik zie dat er een lang stuk rood vleesch aan hangt.

Hoe houdt een kalkoen zijn staart?

Hij spreidt dien uit.

Houdt bij hem altijd zoo?

Gewoonlijk als hij boos is of als hij rondtrippelt.

Heeft de staart van den kalkoen dezelfde kleur als zijn lijf?

Neen, de staart van den kalkoen heeft een lichten rand.

Heeft die rand een regelmatigen vorm?

Ja, wanneer de staart uitgespreid is, vormt de lichte kleur een volkomen halfrond met een donker midden.

Is de kalkoen in Duitschland inheemsch?

Neen, hij komt uit Afrika.

Samenvatting.

Op eenen sterken tak van den appelboom zit schrijlings een jongen, die reeds veel appelen afgeplukt heeft. Hij gaat er nu juist een toewerpen aan een meisje

onder den boom, dat haar voorschoot ophoudt. Aan den voet van den boom, waar een kalkoen statig heen en weer stapt, staat een korf vol schoone, blozende appelen.

VIII. De Gebouwen.

Welk gebouw is het dichtst bij den boom?

Het is eene boerenwoning.

Kunt gij het geheele huis zien?

Ik zie slechts een deel van een schuin pannendak en eenen muur.

Waarvan is de muur gebouwd?

Het is een muur van baksteenen op eenen haardsteenen grondslag.

Ziet men, waar de baksteenen beginnen?

O ja, want ze hebben eene andere kleur als de ondermuur.

Wat ziet gij nog van het boerenhuis?

Ik zie een diep venster met eene roode gordijn.

Is er iets bij het venster?

Ja er zit eene kat op den rand; zij lekt zich.

Is dit het eenige gebouw dat men ziet?

Neen, er is eene groote schuur bij het huis.

Wat voor eene soort van gebouw is deze schuur?

Het is een lang gebouw met een geveldak. Het dient om koren, hooi en stroo te bewaren.

Waarvan is het dak gemaakt?

Het is gemaakt van ronde leien.

Hoe worden die geplaatst?

De dekker maakt een gat in de leien en nagelt ze in rijen en als schubben op planken.

Hoe noemt men zulk een dak?

Men noemt het een leien dak*).

*) Gezegde: Het gaat als van een leien dakje.

Wat ziet gij onder het dak?

Ik zie een houten balk.

Dient die balk ergens voor?

Men gebruikt hem om er eene katrol aan vast te maken.

Wat is eene katrol?

Het is eene houten of metalen schijf met eene gleuf, waarin eene koord glijdt.

Waarvoor gebruikt men eene katrol?

Men gebruikt die om lasten op te hijschen of naar boven te halen.

Waarom is hier eene katrol?

Omdat vlak daaronder een zolder is.

Hoe weet gij dat?

Ik zie de deur van dien zolder.

Waarvan is die deur gemaakt?

Ze is van planken gemaakt.

Kan men die deur sluiten?

Ja, ze is voorzien van eene klink.

Waartoe wordt deze zolder gebruikt?

Om hooi of koren te bewaren.

Op welke andere wijze kan men nog zaken op den zolder brengen?

Men kan ze de ladder opdragen.

Waar is de ladder?

De ladder staat tegen den muur.

Waarvoor heeft men die ladder waarschijnlijk gebruikt?

Zij kan gebruikt zijn om de trossen maïs op te hangen.

Heeft dit graangewas nog eenen anderen naam?

Ja, men noemt het ook Turksch koren.

Hoe noemt men de vrucht van dit koren?

De maïs draagt rolronde aren.

Welke kleur heeft de Turksche tarwe?

Ze is gewoonlijk geel, soms ook rood.

Wat is er om de aar?

Om de aar zijn smalle. dunne bladen.

Zeg nog iets van de aar?

De aar is rondom met platte zaden bedekt en aan den top, groeien daartusschen zijdeachtige vezels.

Groeit de maïs in ons land?

Ja, maar ze is uit Amerika ingevoerd.

Hoe bereiden de Amerikanen dit gewas?

Somtijds worden de zaadkorrels gekookt en in eenen schotel opgediend.

Hoe eten zij het gewoonlijk?

Zij doen boter, zout en peper op de heele aar, nemen die dan in beide handen en eten er de korrels af.

Wat maakt men nog van de Turksche tarwe?

Men maalt er meel van voor poddingen, dat maizena heet.

Gebruikt men ze nog voor iets anders?

Ja, ze wordt ook gebruikt om varkens te mesten.

Waarom hangt men de aren aan de schuur?

Ik denk dat het is om ze te laten drogen.

Is de schuur deur open of toe?*)

Nu is ze open.

Is ze soms gesloten?

Zeker, anders was ze niet noodig.

Wat voor eene deur is het?

Het is eene groote, dubbele deur.

Waarom is die deur zoo groot?

Opdat de wagens gemakkelijk de schuur kunnen inrijden.

Kunt gij de twee vleugels van de deur zien?

Neen, ik zie er maar een.

Heeft de schuur nog andere deuren?

Ja, er is nog eene dubbele deur aan den anderen kant.

*) Gezegde: Eene deur moet open of toe zijn.

Hoe weet gij dat?

Ik kan door eene opening in den muur het landschap zien.

Waarom die twee groote, dubbele deuren?

Door de eene rijden de wagens binnen, dan worden ze afgeladen en rijden door de andere deur weer naar buiten.

Hoe sluit men die deuren?

Waarschijnlijk met een hangslot, dat men aan de dwarslat hangt.

IX. De Dorschers.

Waar zijn de dorschers?

Zij zijn binnen in de schuur.

Waarmede dorschen zij het koren?

Zij dorschen*) het met vlegels.

Dorscht men het koren altijd met de hand.

Neen, in de laatste jaren gebruikt men daartoe op groote landgoederen ook machines.

Waarom dorscht men het koren?

Om het door den wind van het kaf te scheiden.

Hoe gebruikt men de dorschvlegels?

Ze worden opgeheven en dan laat men ze in de maat op het koren vallen.

Zijn het alleen mannen, die dorschen?

Neen, somtijds dorschen ook vrouwen.

Waarom dragen de dorschers voorschooten?

Om hunne kleeren te beschermen tegen de strootjes, die als stof in de lucht vliegen.

Hoe noemt men de halmen, die blijven na het dorschen?

Die noemt men stroo.

Kan men hier stroo zien?

Ja, er ligt een hoop stroo bij de open deur.

---

*) Gezegde: Laat de boeren maar dorschen.

Wat ligt er op het stroo?

Er ligt eene groote hark op.

Wat heeft men met die hark gedaan?

Daarmede heeft men het stroo bijeen geharkt.

Is er nog iets te zien bij het stroo?

Ja, ik zie eenen haan, drie hennen en een kalkoen.

Wat doet die kalkoen?

De kalkoen krabt zich den kop met haar poot.

Welk dier staat er boven op het stroo?

Dat is een haan, die kraait.

Houden die vogels van zulk eene plaats?

Ja, een haan staat graag boven op eenen mesthoop.

Wat doen de andere hoenders?

Ze zoeken*) naar graankorrels.

Ziet gij nog ander gereedschap voor den landbouw?

Ja, er staat een kruiwagen bij het stroo.

Staat er maar één?

Men kan er maar één geheel zien, maar achter het stroo ziet men nog het wiel en een deel van een anderen kruiwagen.

Zijt gij wel zeker dat er een tweede kruiwagen is?

Zeker, neen! het kunnen ook andere gereedschappen zijn.

Samenvatting.

8. 9. In eene schuur met een leien dak, waarvan de deuren wijd open staan, zijn twee mannen en eene vrouw bezig te dorschen. Boven aan den voorgevel is eene katrol, die gebruikt wordt om hooi en koren op den zolder onder het dak naar boven te trekken. Tegen een balk, waaraan maïs te drogen is gehangen, leunt eene ladder; dicht daarbij is een hoop stroo, waarop hoenders naar verloren graankorrels zoeken. Tegen den muur der schuur ziet men verschillende landbouw-gereedschappen.

---

*) Spreekwoord: Die zoekt vindt.

X. Het Veld bij de Schuur.

Doet men hier geen ander werk dan dorschen?

Men ziet ook nog links van de schuur een veld ploegen en aardappelen rooien.

Wie zijn er met dit werk bezig?

Een daglooner en zijne vrouw zijn daarmede bezig.

Wat doet de vrouw?

Zij haalt met eene hak de aardappelen uit den grond.

Waar heeft zij de aardappelen geplaatst, die zij al uit den grond gehaald heeft?

Zij heeft ze in eenen zak gedaan.

Kan men in den zak zien?

Ja, hij staat open en men ziet de aardappelen.

Waarvoor is dat vuur bij de vrouw?

Zij heeft het aangestoken, om de droge stengels der aardappelplanten te verbranden.

Hoe groeien de aardappels?

De aardappelknollen groeien onder den grond, maar de stengels en de bladeren der plant zijn boven den grond.

Zijn er vele soorten*) van aardappelen?

Ja, men onderscheidt ze naar hunne kleur en hunnen vorm.

Draagt de aardappelplant bloemen?

Ja, witte, roode of blauwe bloemen, al naar de soort.

Wat wordt er van de bloemen?

Ze ontwikkelen zich tot vruchten, die op groote bessen of kleine appeltjes gelijken.

Wat bevat deze vrucht?

Zij bevat het zaad van de aardappelplant, maar is niet eetbaar.

Is de aardappel eene inheemsche plant in Europa?

---

*) Spreekwoord: Soort zoekt soort.

Neen, hij werd door Francis Drake uit Amerika ingevoerd.

In welk land van Europa werden ze het eerst ingevoerd?

In Engeland en daar werden ze ook voor het eerst aangeplant.

Welk deel van de plant meende men te kunnen eten?

Men dacht dat de appeltjes de eetbare vrucht waren.

Hoe bereidde men zie?

Men kookte ze met kaneel en suiker, maar ze hadden eenen afschuwelijken smaak.

Hoe werd die dwaling opgehelderd?

Hierdoor, dat een tuinman de aardappelplanten met de knollen uitrukte en in een vuur wierp.

Wat gebeurde daardoor met de knollen?

Zij werden gebraden en toen roken ze zeer goed.

Wiens opmerkzaamheid trok dit?

De landheer werd hierdoor opmerkzaam.

Wie is die man op den achtergrond?

Het is een daglooner.

Wat heeft hij in den mond?

Hij heeft eene korte pijp in den mond; hij rookt.

Wat voor werk doet hij?

Hij ploegt eenen akker.

Kan de man den ploeg alleen besturen?

Neen, hij heeft ossen, die hem in zijn werk helpen.

Hoeveel ossen heeft hij?

Hij heeft een span van twee ossen.

Waarom noemt gij dat een span?

Omdat de ossen samen aangespannen zijn.

Waarvan is de ploeg gemaakt?

Hij is van hout en ijzer gemaakt.

Waarom ploegt men de akkers?

Omdat door het ploegen de grond los wordt, dan kan het gestrooide zaad er goed in vallen.

Wat voor koren zaait*) men in den herfst?

In den herfst zaait men rogge en tarwe, die noemt men daarom winterkoren.

Ligt het veld even hoog als de weg?

Neen, het veld ligt iets hooger dan de weg.

Samenvatting.

Er staat een kruiwagen tusschen den hoop stroo en eene vrouw, die aardappelen rooit. De vrouw plaatst ze in eenen zak en vervoert ze, dan op den kruiwagen naar huis. In het vuurtje naast haar verbrandt zij de stengels der planten.

Niet ver van daar ploegt een arbeider het veld om den grond voor te bereiden voor het zaad. De herfst is niet alleen de tijd voor het inzamelen der boom- en veldvruchten, maar het is ook een tijd van voorbereiding voor den oogst van het volgende jaar.

11. De Achtergrond.

Wat ziet gij in de verte?

Ik zie een meer met een eilandje.

Is het water kalm of bewogen?

Het ziet er zeer rustig uit.

Is er heelemaal geene beweging in het water?

Een weinig bij de stoomboot.

Wat ziet men daar?

Men ziet eene lange voor achter de stoomboot.

Wordt dit schip alleen door stoom bewogen?

Neen, het heeft ook zeilen.

Welke deelen van het vaartuig klieven het water?

Het voorste deel en de schepraderen aan beide zijden klieven het water.

Zijn er nog andere raderen?

Ja, er is er altijd een achter aan de boot.

*) Spreekwoord: Wat gij zaait, zult ge maaien.

Waarom is er daar een geplaatst?

Het is daar geplaatst, opdat de stuurman het schip zon kunnen sturen.

Is het een gewoon rad?

Neen er zijn spaken aan met handvatsels.

Waarvoor zijn die handvatsels?

Die zijn daar, opdat de stuurman ze gemakkelijk kunne grijpen om het wiel te draaien.

Aan wiens bevelen gehoorzaamt de stuurman*)?

Hij volgt de aanwijzingen van den kapitein.

Hoe kan hij dat?

Door goed op de gebaren en bewegingen van den kapitein te letten.

Is dat gemakkelijk?

Ja, want de kapitein staat op eene hooge brug, midden in de boot.

Hoe noemt men die brug?

Men noemt die de kommando-brug.

Wat voor eene boot is dit?

Het is eene veerboot.

Wat is eene veerboot?

Het is eene boot, die op bepaalde uren van de eene plaats naar de andere vaart.

Wat ziet gij in het meer?

Ik zie daarin een eiland, dat in het water spiegelt.

Hoe is dit eiland?

Het is zeer boschrijk, het is tot aan de kanten met hout begroeid.

Is het een onbewoond eiland?

Wel neen, het is bewoond, want ik zie een woonhuis midden in het bosch.

---

*) Spreekwoord: De beste stuurlui staan aan wal.

Is dit eene aangename ligging?

Ja, want het uitzicht is zeer schoon.

Welke andere voordeelen zijn er aan verbonden?

De woning ligt zeer hoog, zoodat de lucht er om heen zeer zuiver moet zijn.

Heeft die ligging ook nadeelen?

Ja, het huis is zeer afgelegen.

In welk jaargetijde zou men dit het meest gevoelen?

In den winter; dan moet het verkeer met andere familiën zeer moeielijk zijn.

Wat kan zulk een toestand dragelijk maken?

De aanwezigheid van een talrijk en vroolijk gezin.

Wat ziet men achter het meer?

Achter het meer ziet men bergen.

Wat voor soort van bergen?

Het zijn rotsachtige bergen, welker toppen met groen bedekt zijn.

XII. De Lucht en de Vogels.

Hoe ziet de lucht op deze plaat er uit?

Zij ziet er uit als bij een helderen zonsondergang.

Is de lucht overal helder?

Neen, hier en daar zijn wolken.

Wat ziet gij in de lucht behalve de wolken?

Ik zie er vogels.

Wat voor vogels zijn het?

Ik zie zwaluwen en wilde ganzen.

Vliegen die te zamen?

Neen, de zwaluwen verzamelen zich op de schuur.

Waar op de schuur?

Sommigen op de nok van het dak, anderen op den balk boven aan den zolder.

Waarom verzamelen ze zich daar?

Om weg te trekken naar een ander land.

Trekken de zwaluwen altijd te zamen weg?

Ja, altijd.

Waarom verlaten ze deze landen?

Om den winter in eene warmere luchtstreek door te brengen.

Waar zullen zij zich vestigen?

Waarschijnlijk in Afrika.

Zullen ze daar altijd blijven?

Neen, ze zullen in de lente terugkomen.

Hoe vliegen de wilde ganzen?

Ze vliegen in twee rijen, die eene V vormen.

Raken die elkander aan?

Wel ja vóor aan de punt.

Wat ziet gij vooraan?

Daar zie ik eenen vogel, die de anderen leidt.

Is dat altijd dezelfde?

Neen, als hij moe is, gaat hij naar achteren en de volgende vogel neemt zijne plaats in.

Kent gij nog andere trekvogels?*)

O ja, de ooievaars en de kraanvogels.

Hoe vliegen de kraanvogels als zij trekken?

Ze vliegen op dezelfde wijze als de wilde ganzen.

En de ooievaars?

De ooievaars vliegen niet in troepen, maar de oude vogels dragen soms de jonge op hunnen rug.

Waarom doen zij dat?

Opdat de kleine vogels dan zonder rusten de Middellandsche zee kunnen oversteken.

Waarom willen ze niet rusten?

---

*) Vergelijk: De Lente. Hoofdstuk III.

Als ze stilhouden op de eilanden van deze binnenzee, loopen ze gevaar gevangen te worden.

Samenvatting.

Wilde ganzen of kraanvogels klieven de lucht in twee schuine lijnen, die eenen scherpen hoek vormen. Deze trekvogels vliegen naar warmer landen, waar zij den winter zullen doorbrengen. Ook de zwaluwen zijn in grooten getale samengekomen op het dak en op den vooruitstekenden balk der schuur. Eerlang zullen wij ze zien wegvliegen evenals de ooievaars, om eerst in de volgende lente hierheen terug te keeren.

XIII. Het Najaar.

De wolken drijven langs den hemel
als blanke zwanen op een meer,
en 't vloeiend goud der zonnestralen
daalt op de groene velden neer.

Hoe blauw zijn nog de korenbloemen,
hoe geurig nog de frissche wind!
O, drinkt de lucht met volle teugen
en plukt de bloemen, die ge vindt!

Nog prijken de oude beukenlanen
met rijkgekleurden najaarsdos . . . .
En morgen stroomt de regen neder
en breekt de felle stormwind los.

Gij zijt nog ver, o bleeke winter!
O, wees genadig voor elkeen
en sprei uw witfluweelen mantel
nog lang niet over de aarde heen.

En laat ons van den herft genieten
en rusten op het mos der laan,

of op het geurig kruid der heide;
en dan weer zingend verder gaan.

Helena Swarth.

Denkvraag. Waarom spreekt de dichteres niet van den wijnoogst?

Beschrijving van de Plaat: Herfst.

Schets.*)

a) De wijnoogst: planten, menschen, werkzaamheden.
b) De jager: kleeding, helpers, wild.
c) De dieren: geiten, ganzen, hoenders.
d) De kinderen: spelen, werken.
e) De landlieden: dorschen, ploegen, rooien, woning.
f) Het meer: oevers, eiland, boot.
g) De lucht: zon, wolken, vogels.

*) Vergelijk de Samenvattingen.

DE WINTER

VOOR

NEDERLANDSCHE SPREEKOEFENINGEN

NAAR

HÖLZEL'S PLATEN

BEWERKT DOOR

JOH. KESLER-SLUYS,
LEERAAR IN GERMAANSCHE TALEN AAN DE MIDDELBARE SCHOLEN TE BRUSSEL EN TE ST. GILLIS.

VERLAG VON EMIL ROTH IN GIESSEN.

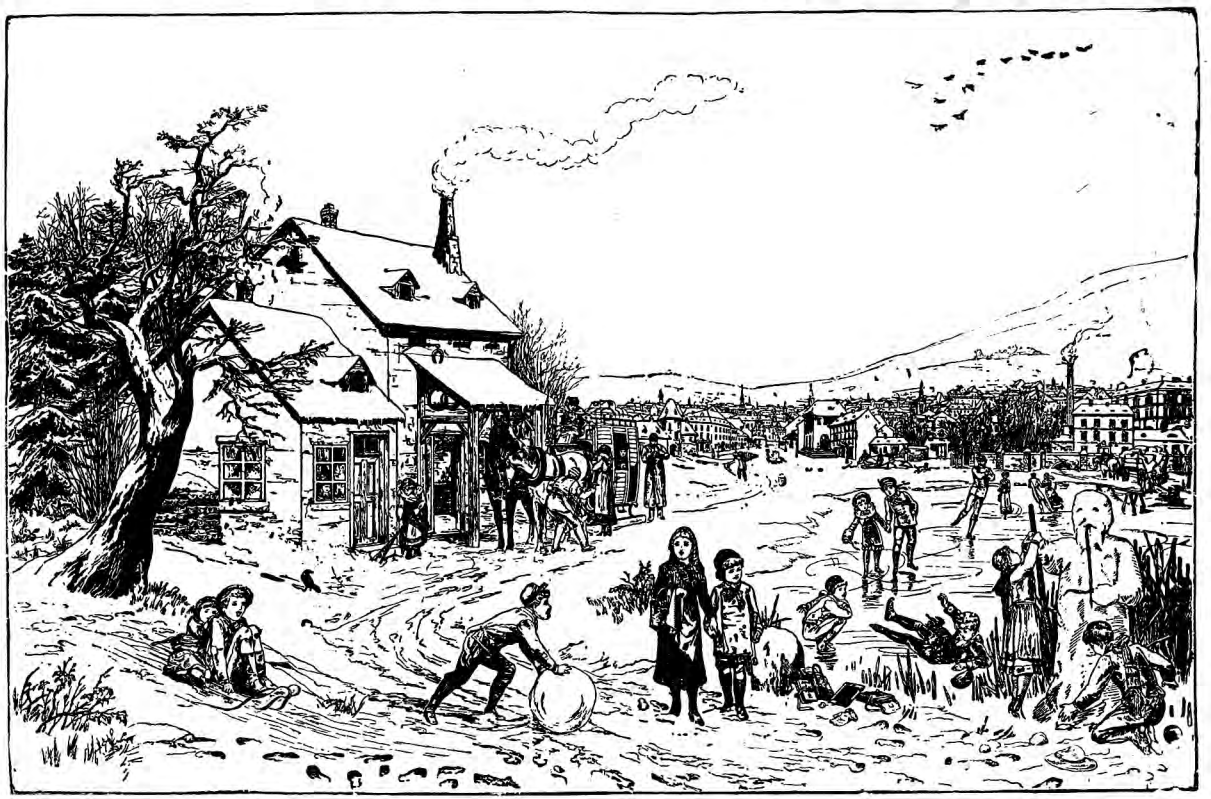

DE WINTER.

Een woord vooraf.

„Wij meenen, en de ondervinding bevestigt onze zienswijze, dat de natuurlijke of rechtstreeksche leerwijze de meest doeltreffende is. Het is de methode, volgens welke men eene tweede taal onderwijst zonder, anders dan bij uitzondering, zijne toevlucht te nemen tot het vertalen. Maar om te slagen is 't zaak langs aanschouwelijken en geleidelijken weg voort te gaan. De geheugeninspanning, die van een kind gevraagd wordt, om de bewoordingen eener tweede taal te onthouden, is zeer groot en houdt zijne verstandelijke werkzaamheid nagenoeg geheel bezig. Daarom moet men in de spreeklessen of wel begrippen behandelen, waarmede alle kinderen vertrouwd zijn (familie, meubelen, kleederen, huisdieren enz), of onderwerpen, die vooraf in de moedertaal zijn behandeld. In zoodanige omstandigheden, kan men, en zulks is altijd wenschelijk, de aandacht der leerlingen geheel bepalen op de juiste uitspraak der woorden en op den zinsbouw, hetgeen het hoofddoel van dit (voorbereidend) onderwijs is.

Maar om alle verwarring te voorkomen, moet men steeds in den geest des kinds het innig verband tuschen het woord en het begrip doen uitkomen. Dezen uitslag zal men verkrijgen door de besproken voorwerpen zelf of afbeeldingen daarvan voor oogen te stellen. Op deze wijze zal men bijna altijd de vertaling kunnen vermijden; de vorderingen zullen sneller en duurzamer zijn*)".

Zoo schreven wij vóor 16 jaar. Naast de goedkeuring, ons van bevoegde zijde geschonken, toont de immer toenemende toepassing van leerwijzen als die van Berlitz, Gouin, e. a. dat in onzen tijd voor het onderwijs van vreemde talen, voor het aanvankelijk onderwijs vooral, de hier bedoelde weg algemeen als de ware wordt erkend.

De welverdiende bijval, in verschillende landen aan Hölzel's wandplaten ten deel gevallen, is hiervan een nieuw bewijs. Groot is reeds het aantal oudere en jongere leerlingen, aan wie de behandeling dezer platen lust tot de studie der talen inboezemde. En geen wonder! Door geleidelijke spreekoefeningen kunnen ze den leerling op aangename wijze er zelfs toe brengen kleine opstellen te maken over de behandelde stof.

---

*) Sluys & Kesler. De twee Landstalen. Spreekoefeningen bl: VII.

Er is meer: Deze platen en de daarbij geschreven handleidingen zijn uitstekende hulpmiddelen, die het gelijktijdig onderwijs der Germaansche talen vergemakkelijken. Voor éene dezer, in het Koninkrijk der Nederlanden met zijne overzeesche bezittingen, in Zuid-Afrika en ook in België door meer dan 10 millioen menschen gesproken, bestond tot nog toe geene handleiding bij Hölzel's platen. Dit noopte ons er eene te bewerken.

Het spreekt wel van zelf dat ook dit werkje alleen bestemd is om te dienen als aanwijzing hoe men handelen **kan**, geenszins als eene handleiding die ne varietur moet gevolgd worden. Elken leeraar blijve het overgelaten, naar gelang van het midden en de omstandigheden, waarin hij zich bevindt, de leerstof te beperken — door het uitlaten van vragen of hoofdstukken die te moeilijk zouden schijnen — of de behandeling zelve te wijzigen. Van uit het hoofd leeren der antwoorden kan geen spraak zijn.

Moge de arbeid, dien wij hierbij onzen kollega's voorleggen, nuttig zijn vooral aan zoovelen onzer land- en taalgenooten als instemmen met de woorden, eenmaal door Koning Leopold II uitgesproken: „De studie der vreemde talen is nuttig, die der landstalen is noodig."

K.-S.

Inhoud.

bladz.

I. De Boomen in den Winter 5
II. Het Smidshuis 7
III. De Smidse 11
IV. De Postwagen 13
V. De Kerstboom 16
VI. De Stad 19
VII. De Fabriek 21
VIII. De Vijver bij de fabriek 24
IX. De Schaatsenrijders 26
X. De Sneeuwman 29
XI. De andere Kinderen 30
XII. De Achtergrond 33
Sterke en onregelmatige Werkwoorden 35

DE WINTER.

I. De Boomen in den Winter.

Welk jaargetijde stelt deze plaat voor?
Zij stelt den winter voor.
Hoe weet gij dat?
Omdat de grond met sneeuw bedekt is.
Is alleen de grond met sneeuw bedekt?
Neen, de boomen zijn ook wit van sneeuw.
Wat geeft er nog een winterachtig voorkomen aan de boomen?
Dit, dat ze geheel ontbladerd zijn.
Wat voor een boom denkt gij dat dit is?
Ik denk dat het een eik of een vruchtboom is.
Wat is die bruine vlek vóor aan den stam?
Dat is een gat.
Hoe kunt gij het binnenste van den stam zien?
Een deel van de bast is verweerd, en zoo is er een hol ontstaan.
Wat voor een boom ziet men links van dezen?
Een denneboom; die is ook met sneeuw bedekt.
Is die boom ook ontbladerd?
Neen, hij verliest nooit zijne bladeren in den winter.
Waarop gelijken de bladeren van den denneboom?
Ze zijn spits gelijk naalden.

Steken ze gelijk naalden?

Zeker, ze prikken als men ze onvoorzichtig aanvat.

Tot welke soort van boomen behoort de den?

De den is een naaldboom; die boomen zijn altijd groen.

Wat doet de sneeuw aan de takken van dien boom.

Zij doet ze buigen onder haar gewicht.

Wat draagt een denneboom?

Een den draagt kegels of pijnappels.

Waaruit bestaan die kegels?

Ze bestaan uit houten schubben.

Wat is er in die schubben?

Onder de schubben zijn de zaden van den boom.

Waartoe gebruikt men de dennenkegels?

Ze worden gebruikt om het vuur aan te steken.

Wat voor geluid maken ze dan?

Men hoort dan een vroolijk knappen.

Wat merkt gij nog op aan eenen dennenkegel?

Ik merk op dat er eene harsachtige stof uit druipt.

Welk uitwerksel heeft de hars op de vingers?

De hars maakt de vingers hard en kleverig.

Wat ziet gij onder den denneboom?

Daar zie ik een paar hazen.

Hoe hebben die zich zoo dicht bij de smidse gewaagd?

De honger*) heeft ze uit bosch en veld gejaagd om voedsel te zoeken.

Welk voedsel kunnen ze hier vinden?

Ze knagen den bast van de boomen af.

Zijn ze nu bezig te eten?

Neen, de eene zit op zijne achterpooten en de andere ligt neer.

---

*) Spreekwoord: Honger is de beste kok.

Zijn ze altijd zoo stil?
O neen, soms zijn ze zeer dartel.
Zijn hier alleen boomen?
Neen, er zijn ook eenige ontbladerde struiken.
Wat ziet gij dicht bij het huis van den smid?
Daar zie ik eenen stapel houtblokken.
Waarom zijn die blokken zoo opeengestapeld?
Ze moeten in den winter tot brandstof dienen.
Worden ze niet nat door de sneeuw?
Ja, maar ze worden gedroogd, vóor men ze gebruikt.
Gebruikt men ze zoo als ze hier zijn?
Neen, ze worden eerst tot brandhout gezaagd*).
Wat gebeurt er als men een vochtig blok op het vuur legt?
Men hoort het knappen. Soms ook rookt het en brandt niet goed.

II. Het Smidshuis.

Wijs mij waar de smid woont.
Hier is zijn huis, naast zijne werkplaats.
Uit hoeveel deelen bestaat dus zijn huis?
Uit twee deelen, de smidse en het woonhuis.
Hoe is het woonhuis?
Het is een bijgebouw.
Is het hoog?
Neen, het heeft maar éene verdieping.
Is er geene bovenkamer in het huis?
Er is een zolder, boven de kamers der verdieping gelijvkloers.
Welken vorm heeft het dak?
Het is een geveldak.

---

*) Spreekwoord: Van dik hout zaagt men planken.

Wat ziet gij bovenop het dak?

Daar zie ik eenen schoorsteen.

Wat komt er uit dien schoorsteen?

Er komt veel rook uit, de schoorsteen rookt.

Heeft de rook der beide schoorsteenen dezelfde kleur?

Neen, deze rook is lichter dan die uit den schoorsteen van de smidse.

Hoe komt dat?

De donkere rook is steenkolenrook en de lichte komt van hout dat men verbrandt.

Hoe weet gij dat er een zolder is?

Omdat ik het spitsdakje van den zolder zie, en een vensterraam.

Ziet gij de ruiten van het venster?

Neen, het is waarschijnlijk open.

Wat hangt er aan den rand van het dak?

Er hangen ijskegels aan.

Waar is de deur van het huisje?

Die is aan den kant van de smidse.

Wat is daar aan?

Er is eene glazen ruit boven.

Waarvoor dient die?

Ze dient om den huisgang te verlichten.

Is de deur gelijk met den grond?

Neen, de deur is één trap op.

Is er sneeuw daar op?

Er was er, maar nu is er geen meer.

Wie heeft de sneeuw weggedaan?

De vrouw van den smid heeft ze juist weggeveègd.

Is zij nog bezig te vegen*)?

Ja, zij veegt nu met een berken bezem een pad naar de deur.

---

*) Spreekwoord: Elk vege vóor zijne deur.

Zal zij niet nat worden in de sneeuw?

Zij zal niet zeer nat worden, want zij heeft haren rok opgenomen, om hem droog te houden.

Zullen hare voeten niet nat worden?

Als ze kouwelijk is, zal ze dikke schoenen aangedaan hebben.

Hoe is zij tegen de koude beschermd?

Zij heeft eenen wollen omslagdoek over hare borst.

Wat heeft zij nog om de koude niet te gevoelen?

Zij heeft ook eene wollen kap.

Is er nog iemand buiten?

Neen, zij staat er alleen.

Ziet gij niemand van de andere bewoners van het huis?

Ik zie het jongentje van den smid.

Waar ziet gij het?

In het huis, hij drukt zijn gelaat tegen eene vensterruit.

Waarom speelt hij niet buiten met de andere kinderen?

Omdat hij verkouden is en hoest.

Hoe weet gij dat?

Ik denk dat hij hoest, omdat er een drankje in eene flesch naast hem staat.

Waarmede houdt hij zich bezig?

Hij is bezig naar de spelende kinderen te kijken.

Is er iets te zien aan het andere venster?

Ja, er zijn twee musschen op het vensterkozijn.

Wat doen die daar?

Ze eten*) kruimels.

Hoe zijn die kruimels daar gekomen?

Het jongentje heeft ze daar gestrooid.

Heeft hij dat uit zichzelf gedaan?

Waarschijnlijk heeft zijne moeder het hem gezegd.

---

*) Spreekwoord: Zelf eten maakt vet.

Is er sneeuw op de vensters?

Ja, er is er op de uitstekende lijsten en op de vensterkozijnen.

Merkt gij nog aan iets anders op dat het koud is?

Ik zie dat de ruiten gedeeltelijk bevrozen zijn.

Wat vormt de vorst somtijds op de vensters?

Hij vormt er somtijds bloemen en bladeren van ijs.

Zijn de musschen de eenige vogels die kruimels oppikken?

Er is nog een grootere vogel op den grond.

Wat voor een vogel is dat?

Het is eene raaf, een vogel met zwarte veeren.

Blijft die raaf lang op dezelfde plaats?

Neen, zij trippelt rond.

Hoe weet gij dat?

Omdat ik in de sneeuw de afdruksels van hare pooten kan zien.

Ziet men dikwijls raven dicht bij het huis?

Neen, alleen als het zeer koud is.

Waarom komen ze dan?

Omdat de honger ze aandrijft voedsel te zoeken.

Samenvatting

(Leesoefening en diktaat).

1. 2. Bij een paar huizen staat een ontbladerde vruchtboom, die met sneeuw bedekt is, evenals de denneboomen dicht daarbij. Het kleinste huis ziet er gezellig uit: het heeft groote vensters, die naar verschillende kanten uitzicht geven. Aan éen dezer vensters zit een knaap, die waarschijnlijk ziek is, want naast hem staat eene flesch met medicijn. Hij ziet met genoegen naar buiten. Musschen zijn bezig kruimels nit het kozijn op te pikken en niet ver van daar trippelt eene raaf. Die vogel zou wel met de musschen meeëten, als hij niet werd afgeschrikt door den bezem, waarmede eene krachtige huismoeder bezig is een pad naar de deur te vegen. Er schijnt een goed vuur in den haard te branden, want de schoorsteen rookt dat het een pleizier is om te zien. Ook zijn de ijsbloemen op de vensterruiten reeds gesmolten.

III. De Smidse.

Wat verstaat men door eene smidse?

De smidse is de plaats waar de smid werkt; het vuur in zijne werkplaats heet ook smidse of smis.

Kent gij een ander woord voor smidse?

Men zegt ook wel smederij of smidswinkel.

Hoe weet gij dadelijk dat dit eene smederij is?

Ik zie dat aan het uithangteeken.

Welk is dat uithangteeken?

Het is een hoefijzer aan eene korte ijzeren staaf.

Waaraan kan men nog zien dat hier een smid woont?

Aan de ijzeren ringen onder het afdak.

Hooeveel schoorsteenen heeft de smederij?

Ik zie er twee, een hooge schouw en een kleine.

Rooken ze beide?

Neen, alleen uit den grooten schoorsteen komt rook*).

Is het dak der smederij gebouwd gelijk dat van het woonhuis?

Ja, het eenige verschil is dat hier twee dakvensters zijn en daar één.

Wat is er langs den rand van het dak?

Eene looden pijp of goot.

Wat ziet gij aan den zijmuur, onder de nok van het dak?

Ik zie daar eene gewelfde opening.

Wat denkt gij dat het is?

Ik denk dat het de ingang van een duivenhok is.

Hoeveel duiven ziet gij?

Ik zie eene duif geheel en de andere half.

Hoe komt het dat gij die maar half ziet?

Omdat zij juist het hok ingaat.

---

*) Spreekwoord: Geen rook zonder vuur.

Waar is de andere duif?

Die zit op den rand van het venster, vóor de opening.

Waar is het afdak?

Het afdak is gebouwd vóor de deur en het venster der smederij.

Waartoe dient het afdak?

Het beschut het paard als het beslagen wordt.

Wat is dat: een paard beslaan?

Een paard beslaan is hoefijzers aan zijne pooten slaan.

Wat ziet gij boven het afdak?

Ik zie daar drie lange en smalle openingen, die als vensters dienen.

Geven die licht genoeg?

Genoeg voor eene rommelkamer.

Wat is eene rommelkamer?

Het is eene plaats, waarin men allerlei dingen plaatst, die niet gebruikt worden.

Kunt gij het venster onder het afdak goed zien?

Ik kan het maar half zien, maar ik zie dat het gewelfd is.

Is de deur der werkplaats gesloten?

Nu is ze wijd open.

Wat kunt gij dus zien?

Ik kan het binnenste van de smederij zien.

Wat ziet gij daar?

Ik zie den rooden gloed van het vuur en de smidse, waarop het brandt.

Ziet gij niets anders?

Ik zie niet alleen den gloed van het vuur, maar ook de gele vlammen.

Waartoe dient het fornuis?

Het dient om het ijzer gloeiend te maken.

Wat doet de smid met het ijzer, als het gloeiend is?

Hij smeedt*) het op een aanbeeld.

---

*) Spreekwoord: Men moet het ijzer smeden, als het heet is.

Waarom doet hij dat?

Om het te vervormen, terwijl het zacht is.

Waarvan is de vloer der smederij gemaakt?

De vloer is van roode baksteenen.

IV. De Postwagen.

Waar is de smid?

Hij is vóor de smederij.

Wat doet hij?

Hij beslaat een paard.

Kunt gij zien hoe hij het beslaat?

Ja, hij houdt den poot van het paard in de eene hand.

Wat doet hij met de andere hand?

Met de andere hand heft hij eenen hamer om daarmede te slaan.

Wat gaat hij slaan?

Hij gaat de nagels in den hoef slaan.

Hebben paarden gespleten hoeven, zooals het rundvee?

Ze hebben maar één hoef, het zijn éenhoevige dieren.

Hoe staan de paarden op de plaat?

Het eene paard leunt met zijn kop op den nek van het andere, dat beslagen wordt.

Hebben de twee paarden dezelfde kleur?

Neen, het eene is lichtbruin, en het andere is donkerbruin.

Hoe is de smid gekleed als hij werkt?

Hij heeft geen jas aan, hij heeft zijne hemdsmouwen opgestroopt en hij draagt een lederen schootsvel.

Waarom draagt hij dat schootsvel?

Hij doet dat om zijne kleederen te bewaren en zich niet te branden.

Kan leder niet branden?

Ja wel, maar niet zoo licht als wol en laken.

Wie staat er naast den hoefsmid?

Naast hem staat een dienstmeisje.

Waarom staat zij daar?

De smid heeft haar geroepen om den koetsier wat te drinken te geven.

Heeft zij dat gedaan?

Zij schenkt hem juist iets in.

Waar is de koetsier?

Hij zit op den bok.

Wat doet hij?

Hij houdt de teugels in de rechterhand en hij houdt den linkerelleboog op de leuning.

Hoe is de koetsier tegen de koude beschut?

Hij heeft eene dikke deken om zijne beenen.

Wat beschermt hem nog tegen de koude?

Hij draagt eenen dikken jas met een opgeslagen kraag en hij heeft eene pelsmuts op het hoofd.

Is er iemand in den wagen?

Ja, er zit eene dame in.

Reist zij alleen?

Neen, haar man is bij haar.

Is die ook in den wagen?

Neen, hij is uit het rijtuig gestapt en hij staat er naast.

Waarom is hij uit de koets gestapt?

Hij wacht tot het paard beslagen is.

Wat doet hij?

Hij steekt eene sigaar aan met een zwavelstokje.

Is hij warm gekleed?

Ja, hij heeft eenen langen, dikken overjas en eene pelsmuts.

Wat voor een rijtuig is dit?

Het is een postwagen.

Hoe kunt gij dat dadelijk zien?

Omdat de wagen geel geverfd is.

Hoeveel wielen heeft de wagen?

Deze wagen heeft geene wielen, maar rust op eene slede.

Waarom is dat zoo?

De raderen*) zouden in de sneeuw blijven steken.

En zakken de sleden er niet in?

Neen, ze glijden over de bevrozen oppervlakte.

Wat weet gij nog van dien wagen te zeggen?

Er is eene leuning rond het bovenvlak.

Waarvoor is dat?

Dat is opdat de koffers en pakken er niet zouden afglijden.

Wat vervoert een postwagen?

Een postwagen vervoert brieven en reizigers.

Waarom reizen de menschen er mede?

Omdat er op vele plaatsen nog geene ijzeren spoorwegen zijn.

Wat is er onder het portier van den wagen?

Daar is een ijzeren trapje.

Waartoe dient dat?

Het dient de menschen om in en uit den wagen te stappen.

Samenvatting.

(Leesoefening en diktaat).

3. 4. De rookende schoorsteen, het groote hoefijzer dat als uithangteeken dient, de ijzeren ringen onder het afdak en de roode gloed van het vlammende vuur toonen ons waar de smederij is.

De smid, die een lederen voorschoot draagt, is bezig een der paarden van den postwagen te beslaan. Een dienstmeisje brengt wat te drinken aan den koetsier op den bok van het rijtuig waarin eene dame vóor het portier zit. Haar echtgenoot, warm gekleed in eenen langen overjas en met eene pelsmuts op, staat er naast. Hij steekt eene sigaar aan, terwijl hij het levendige tooneel op den vijver bekijkt. Bovenop den wagen zijn verschillende pakken en koffers.

---

*) Spreekwoord: Het slechtste rad maakt het meeste geraas.

V. De Kerstboom.

Van waar is de postwagen gekomen?
Hij schijnt uit de stad te zijn gekomen.
Staat hij op den grooten weg?
Ja, deze weg voert naar de stad.
Wat staat daar rechts van den weg?
Daar staat een mijlsteen*).
Is de weg met sneeuw bedekt?
Ja wel, de weg is besneeuwd, maar is niet zoo wit als de velden.
Hoe komt de weg zoo grijs?
De voetgangers en wielen der rijtuigen hebben de sneeuw vuil gemaakt.
Hoe kan men half gesmolten sneeuw noemen?
Dat is slijk of modder.
Ziet men iemand op den weg?
Men ziet daar eenen man loopen.
Kan hij gemakkelijk gaan?
Hij kan niet gemakkelijk gaan, want bij elken stap blijven zijne voeten in de sneeuw steken.
Wat draagt hij?
Hij draagt eenen denneboom.
Hoe draagt hij dien?
Hij draagt hem op zijnen linker schouder.
Waarom draagt hij dien boom?
Omdat de tijd nadert, dat er veel vraag naar denneboomen is.
Wanneer is dat?
Met de Kerstdagen.

---

*) Spreekwoord: Lange mijlen leggen, tusschen doen en zeggen.

Waarom wil men dan denneboomen hebben?

Omdat ze gebruikt worden als kerstboomen.

Hoe gebruikt men ze?

Men siert ze met allerlei dingen.

Wat voor dingen?

Vooreerst sieraden, zooals vergulde*) en verzilverde noten, vruchten van was, bollen van gekleurd glas, kettingen van dikke glazen koralen, blinkende metalen sterren, nagemaakte vogels en vlinders, bloemen of slingers van gekleurd papier en goud- en zilverdraad op en tusschen de takken.

Kent gij niet nog een sieraad van den kerstboom?

Ja, soms is er ook nagemaakte sneeuw op.

Wat ziet men dikwijls op den top van zulk een boom?

Men ziet er dikwijls eenen engel met uitgespreide vleugelen, in een wit en goud gewaad.

Is er niets anders op den boom?

Er zijn ook gekleurde kaarsjes op de takken gestoken.

Worden de geschenken aan den boom gehangen?

Neen, die worden op tafels daaronder geplaatst.

Wat voor geschenken krijgt een kleine jongen?

Hij krijgt speelgoed, bij voorbeeld: een stokpaard, een hobbelpaard, eene trommel, eene trompet, een wagentje en eene zweep, eene sjako, eenen sabel en een geweer, een prentenboek, eene bouwdoos; bovendien krijgt hij appelen, noten en suikergoed.

Wat krijgt een oudere jongen?

Die krijgt leerrijke boeken met schoone platen, eene schooltasch, kleederen**), een paar schaatsen, eene bromtol, een uurwerk met ketting en, als hij oud genoeg is, soms wel een zakmes.

---

*) Spreekwoord: Het is alles geen goud wat er blinkt.

**) Spreekwoord: De kleederen maken den man.

Wat zal hij met zijn zakmes doen?

In 't voorjaar zal hij daarmee stokken snijden om vliegers of zweepen te maken en, misschien zal hij 't al gauw verliezen.

Welke geschenken krijgt een klein meisje?

Het krijgt poppen, een poppenkeukentje, een kamertje, eene wieg en een wagentje voor hare pop, een wit voorschoot, een nieuw jurkje en zoo al meer.

En grootere meisjes?

Die krijgen boeken evenals hare broeders, schooltasschen, eene kleine pelsmuts, eenen kraag of eene mof van pelswerk, een paar warme handschoenen, eenen mantel, een regenscherm, zakdoeken, een fraai werkmandje of doosje met schaar, naalden garen en een zilveren vingerhoed.

Heeft men ook kerstboomen in andere landen?

Ja, vooral in Engeland en Amerika.

Is daar ook, gelijk in Duitschland, een kerstboom in alle huizen?

Neen, alleen daar, waar kinderen zijn.

Versiert men overal de kerstboomen op dezelfde wijze?

Ja wel, maar soms hangt men ook de geschenken aan de takken van den boom.

Wanneer steekt men de lichten van den kerstboom aan?

In Duitschland doet men dat op den avond vóor den Kerstdag, of wel op Kerstmorgen.

En in Engeland?

Daar is het op den avond van den eersten Kerstdag.

Is het overal gewoonte met Kerstmis geschenken te geven.

In Duitschland wel, in Engeland ook veel.

En in Nederland en België?

Daar krijgen alle kinderen geschenken met Sint Nikolaas en ook wel op Nieuwjaarsdag.

Wanneer is het Sint Nikolaas?

Dat is de zesde December.

Wordt het Sint Niklaasfeest nog ergens anders gevierd?

Ja, in Amerika bij de afstammelingen der eerste Nederlandsche bewoners.

En hoe is het in Frankrijk?

Daar is vooral de Nieuwjaarsdag de tijd van geschenken en verrassingen.

Hoe lang duurt het Kerstfeest?

Er zijn twee rustdagen.

Waarom wordt het Kerstfeest zoo plechtig gevierd?

Het is het grootste Christelijke feest.

Waaraan herinnert het ons?

Het herinnert ons de geboorte van den Heiland.

Samenvatting.

(Leesoefening of diktaat.)

5. Op den weg die naar de stad voert, dicht bij de bron, waaraan eene meid water gehaald heeft, zien wij eenen man gaan. Hij draagt eenen schoonen denneboom op den schouder. De Kersttijd nadert: het groote Christelijke feest, wanneer er zooveel vreugde in de huisgezinnen is. Dan zal die boom, rijk getooid met allerlei sieraden en met lekkers beladen, in eene warme kamer prijken. Dan zullen gelukkige kinderen hem bewonderen en naar het speelgoed grijpen, dat aan of onder zijne takken geplaatst is. Menschen en kinderen zullen zoo te zamen het feest van vrede en welwillendheid vieren.

VI. De Stad.

Waarheen voert de weg?

Die voert recht naar de stad.

Wat is het eerste dat gij op den weg bemerkt?

Ik zie eene pomp midden in de straat.

Zijn de straten der stad geplaveid?

Ja, er is een geplaveide weg voor voetgangers dicht langs de huizen.

Hoe noemt men zulk een weg?

Dien noemt men voetpad.

Is het voetpad even hoog als de rijweg?

De weg voor voetgangers ligt een weinig hooger.

Zijn wegen en straten altijd met steenen geplaveid?

Neen, in groote steden, zooals Londen en Parijs, Amsterdam en Brussel zijn ook rijwegen met hout of asphalt geplaveid.

Heeft dat eenig voordeel?

Ja, dat verdooft het gedruisch der rijtuigen.

Welk is het groote nadeel van asphalt?

Bij nat weder wordt het zoo glibberig, dat de paarden dikwijls uitglijden.

Is daar niets tegen te doen?

Toch wel, men kan zand op het plaveisel strooien.

Hoe wordt deze stad verlicht?

Zij wordt verlicht door gaslantarens.

Waar staan deze?

Zij staan aan den rand van den voetweg.

Hoe ver staan ze van elkander?

Ze staan omtrent vijftig schreden van elkander.

Zijn de huizen in deze stad alle dicht opeen gebouwd?

Neen, er staan er vele alleen.

Hoe bouwt men de huizen in zeer groote steden?

Men bouwt ze in rijen zeer dicht bijeen.

Is dit eene groote stad?

Zij is nog al groot; er zijn verschillende aanzienlijke gebouwen.

Welke zijn dat?

Vooreerst is er een aan de straat, met eenen trap er vóor en eenen gewelfden gang er door heen.

Welk gebouw denkt gij dat het is?

Ik denk dat dit het raadhuis is.

Is er nog een ander groot gebouw?

Ja, er is er een in der rehterhoek.

Waarvoor houdt gij dat gebouw?

Het ziet er uit als eene groote school.

Samenvatting.

(Leesoefening en diktaat).

De stad, die wij voor ons zien schijnt vrij groot te zijn, maar is niet dicht opeen gebouwd. Eenige harer gebouwen steken uit boven de massa huizen; men onderscheidt duidelijk de spitsen van verschillende torens. Aan den rechterkant der straat verrijst een gebouw dat er uitziet als een stadhuis. Het heeft een overdekten gang, waarvan wij den gewelfden ingang zien. Het staat op eene stoep, zes of zeven treden hoog en het dak is gekroond door eenen sierlijken klokketoren. Daarin hangt wellicht een volledig klokkespel.

Het groote gebouw op den voorgrond rechts, drie verdiepingen hoog is zeker eene school. De talrijke vensters kunnen goed licht geven in vele klassen.

VII. De Fabriek.

Wat voor een huis is dat met den hoogen schoorsteen?

Het is eene fabriek.

Wat is eene fabriek?

Eene fabriek is eene plaats, waarin allerlei dingen vervaardigd worden.

Weet gij wat voor eene fabriek dit is?

Ik kan het niet juist zeggen.

Noem eenige soorten van fabrieken?

Er zijn werktuigfabrieken, zeepziederijen, katoenspinnerijen, weverijen enz*).

*) en zoo voorts.

Wat voor arbeid verrichtte men vroeger in de fabrieken?

Vroeger was het alleen handenarbeid.

Waardoor is die grootendeels vervangen?

De machines hebben grootendeels den handenarbeid vervangen.

Werken er nu geene menschen meer in de fabrieken?

Ja, er werken nog mannen en vrouwen.

Waarvoor zijn die noodig, als de machines al het werk doen?

Zij moeten de machines besturen en met de hand doen al wat niet door werktuigen kan gedaan worden.

Waaruit bestaat de fabriek?

Ze bestaat uit een groot gebouw, eenen schoorsteen en verschillende kleinere huizen.

Beschrijf het hoofdgebouw.

Het heeft twee verdiepingen, elk met vier vensters.

Zijn er niet meer vensters?

Ja, ik kan het bovenste van twee andere vensters zien.

Waarom zegt gij dan dat er maar twee verdiepingen zijn?

Omdat dit vensters van de verdieping gelijkvloers zijn.

Wat ziet gij nog van het gelijkvloers?

Ik zie het bovenste van eene groote deur, die uit twee deelen bestaat.

Is het eene eenvoudige deur?

Ze is niet zoo erg eenvoudig, want er zijn boven sieraden aangebracht.

Waar is de schoorsteen der fabriek?

Die is naast het hoofdgebouw.

Welken vorm heeft de schoorsteen?

Hij is rond.

Waarom komt er nu juist rook uit?

Omdat de machines in vollen gang zijn.

Waardoor worden de machines in beweging gebracht?

Dit geschiedt door stoom.

Hoe verkrijgt men stoom?

Stoom komt van kokend water.

Van waar verkrijgt de fabriek het noodige water?

Ze verkrijgt het uit eene beek, die langs de fabriek vloeit.

Hoe komt dit water in de fabriek?

Het komt er door eene gewelfde opening in den muur.

Waar is deze opening?

Ze is tegenover den schoorsteen.

Omringt de muur de fabriek?

Ja, hij scheidt die van den weg en van den vijver.

Wat is er nog achter den muur?

Daar moet een stuk grond zijn, dat bij de fabriek behoort.

Waarom denkt gij dat?

Omdat ik vele ontbladerde boomen boven den muur zie uitsteken.

Wat ziet gij dichtbij dit stuk grond?

Daar zie ik eenen man, die eene poort opent.

Wie denkt gij denkt dat het is?

Het moet een portier of deurwachter zijn.

Waar woont hij?

Hij woont waarschijnlijk in een huisje bij den ingang.

Worden fabrieken gewoonlijk goed bewaakt?

Ja, gewoonlijk begint een nachtwaker zijnen dienst, zoodra de werklieden weggaan.

Waarom opent de portier het hek?

Hij opent het om den fabrieksheer binnen te laten.

Waar is de fabrieksheer?

Hij rijdt in eene slede met één paard.

Rijdt hij snel?

Het schijnt*) zoo, want hij klapt met de zweep.

Is hij alleen?

Hij is alleen in de slede, maar zijn hond loopt er naast.

---

*) Spreekwoord: Schijn bedriegt.

Woont de eigenaar in de fabriek?

Het is zeer waarschijnlijk dat hij in de stad woont en alle dagen voor zijne zaken naar de fabriek rijdt.

Samenvatting.

Leesoefening en diktaat.

Vóor het schoolgebouw is eene fabriek, kenbaar aan haren hoogen schoorsteen links van het hoofdgebouw, dat twee bovenverdiepingen heeft. De rook die uit den schoorsteen stijgt toont dat de machines in beweging zijn. Men werkt dus in de fabriek, ook komt de fabrikant, gelijk alle dagen, naar zijn werkvolk zien. Nu komt hij niet per rijtuig, maar in eene slede, met een krachtig paard bespannen. Het blaffen van zijnen hond die vooruitloopt, zal den portier waarschuwen, dat de meester daar is en dat hij de poort moet openen.

VIII. De Vijver bij de Fabriek.

Kunt gij het water bij de fabriek zien vloeien?

Neen, het is bedekt met eene ijskorst.

Wat is ijs?

Ys is bevrozen water.

Is er geene opening in het ijs?

Jawel, een man is bezig een gat te maken.

Waarom doet hij dat?

Om er blokken ijs uit te kunnen zagen.

Wat doet men met die stukken ijs?

Men legt ze op eene kar.

En waar brengt men ze heen?

Men vervoert dit ijs vooral naar de ijskelders en ijsschuren.

Tot wanneer bewaart men het?

Tot in den zomer.

Waar heeft men in den zomer vooral ijs noodig?

In de bierbrouwerijen.

Gebruikt men ook ijs in het huishouden?

Ja wel, men gebruikt het om spijzen en dranken frisch en koel te houden.

Welke levensmiddelen hebben dat het meest noodig?

Vooral vleesch, melk en boter, ook wel visch en vruchten.

Waarin bewaart de huisvrouw of de keukenmeid des zomers het ijs dat zij noodig heeft?

Zij plaatst het in eene ijskast.

Smelt het daar niet als het zeer heet is?

Neen, die kasten zijn bijzonder daartoe ingericht; ook wordt het ijs daarin dikwijls in stroo, in dekens of in flanel gewikkeld.

Waarom wikkelt men het ijs in wol of ook in stroo?

Omdat wol en stroo de warmte slecht geleiden.

Wordt er nergens anders ijs gebuikt?

Ja, in de hospitalen, het is soms zeer nuttig voor zieken, bij voorbeeld voor koortslijders.

Hebben alle landen ijs genoeg voor dat alles?

De Nederlanden hebben gewoonlijk ijs genoeg. Als er niet genoeg is, voert men het in uit de noordelijke landen van Europa.

Kan men ook ijs maken?

Zeker, de wetenschap leert hoe men kunstmatig ijs kan maken, wanneer men wil.

Wat doet men op plaatsen waar het ijs is weggenomen opdat de menschen niet in het water loopen?

Zulke plaatsen worden afgepaald.

Leesoefening en diktaat.

Bij een der oevers van den vijver ziet men eene soort van stellaadje gevormd door eenen plank op schragen. Dat is daar geplaatst, om de schaatsenrijders te beletten in een gat te vallen aan den anderen kant der plank. Daar zijn werklieden bezig

blokken ijs uit te zagen, die zij dan in de kar zallen laden, welke op den kant staat. Dit ijs wordt naar ijskelders en ijsschuren vervoerd. Daar wordt het bewaard totdat slachters en brouwers het laten halen. Ook in hospitalen en huishoudens zal het aan zieken en gezonden nuttig zijn.

IX. De Schaatsenrijders.

Waarvoor is daar eene plank geplaatst?

Het is om te beletten dat de schaatsenrijders in het water vallen.

Gebeuren zulke ongelukken somtijds?

Ja, vrij dikwijls.

Hoe kan men dan hulp verleenen?

Men plaatst eene plank bij den rand van het gat, om te beletten dat het ijs verder breekt.

Wat doet men dan?

Soms gaat een man op de plank liggen en reikt aan den drenkeling de hand of een stok of eene koord.

Zijn de schaatsenrijders allen bijeen?

Neen, eenige rijden alleen en andere in groepen.

Wie rijden er op den achtergrond?

Daar rijden een heer en eene dame.

Hoe rijden zij?

Zij houden elkaars handen kruiselings.

Rijden zij op eene opmerkelijke manier?

Neen, zij rijden eenvoudig den vijver rond.

Zijn zij warm gekleed?

Ja, de dame draagt bont en de heer heeft eenen langen overjas.

Wie rijdt dicht bij hen?

Daar rijdt eene jonge dame.

Hoe rijdt die?

Zij rijdt zeer goed, zij trekt figuren in het ijs.

Hoe is zij tegen de koude beschut?

Zij draagt hare handen in eenen mof.

Is zij de eenige persoon, die kunstig rijdt?

Neen, vóor haar is een heer, die kringen beschrijft.

Welk cijfer vormt hij op het ijs?

Het cijfer „acht."

Hoe houdt hij zich?

Hij buigt voorover, beurtelings op den buitenrand van elke schaats.*)

Zijn er ook kinderen die schaatsen rijden?

Ja, er zijn er eenige; een jongen en een meisje houden elkaar bij de hand.

Wat doen zij met hunne andere hand?

De jongen heeft de zijne in den zak en het meisje houdt hare rechterhand in eene bonten mof.

Zijn het goede schaatsers?

De jongen schijnt aan het meisje te leeren, hoe men rijdt.

Hoe is het meisje gekleed?

Zij heeft eene korte, roode jurk.

Wat draagt zij daarover?

Zij draagt een blauw manteltje.

Zou zij geene koude voeten hebben?

Neen, die worden warm gehouden door slobkousen.

Hoe worden slobkousen vastgemaakt?

Ze worden op zijde toegeknoopt.

Ziet gij nog eenen anderen schaatsenrijder?

Er is nog een jongen die heeft schaatsen gereden?

Doet hij het nu niet meer?

Neen, hij is gevallen, hij ligt op zijnen rug.

Heeft hij iets verloren in het vallen?

Ja, zijne bonte muts is afgevallen.

*) Gezegde: Het ligt niet aan de schaatsen, maar aan den rijder.

Heeft hij zich bezeerd?

Dat kan wel zijn, maar voor kinderen is vallen niet erg gevaarlijk.

Wat voor schaatsen draagt deze knaap?

Hij heeft nog ouderwetsche schaatsen, die met riempjes worden vastgesnoerd.

Hoe worden de schaatsen nu vastgemaakt?

Zij worden aan de zool en aan de hak van den schoen vastgeschroefd.

Is schaatsenrijden het eenige ijsvermaak?

Neen, men kan ook glijden en sleden.

Wie glijdt er?

Een jongen, hij zit op zijne hurken.

Zijn glijbanen op de straat gevaarlijk?

Ja zeker, want daardoor kunnen de voetgangers uitglippen, vallen en zich bezeeren.

In welk land zijn de meeste en de beste schaatsenrijders?

In Nederland, daar rijden bijna alle kinderen.

Hoe komt dat?

Omdat er in dit land zeer veel waterwegen en kanalen zijn.

Rijdt men alleen op diepe wateren?

Neen, men rijdt ook veel op het ijs van overstroomde weiden.

Leesoefening en diktaat.

Op den vijver zijn verschillende personen bezig schaatsen te rijden. Een heer en eene dame, die elkaar bij de hand houden, rijden vrij snel den vijver rond. Twee andere personen rijden alleen; zij schijnen kringen te beschrijven. Allen zijn warm gekleed. Een jongen leidt een klein meisje aan de hand en leert haar schaatsen. Meer naar voren is een jongen op het ijs neergehurkt en zoo glijdt hij. Een zijner makkers is op zijne schaatsen uitgegleden en op zijnen rug gevallen; hij ligt daar nu met de beenen in de lucht. Zijne muts is van zijn hoofd gevallen en ligt bij het riet aan den oever.

X. De Sneeuwman.

Zijn alle kinderen op de plaat afgebeeld, op het ijs?

Neen, eenige zijn op den weg daar naast.

Wat doen die kinderen?

Zij maken eenen sneuwman.

Hoe maken zij dien?

Zij maken dien van sneeuwballen, die ze over de sneeuw rollen.

Waarom rollen zij ze?

Dan worden ze grooter.

Hoe maken ze zijn gezicht?

Zij steken kleine stukjes houtskool in het hoofd, om de oogen, den neus en den mond te verbeelden.

Wat hebben zij hem in den mond gestoken?

Zij hebben er eene lange pijp in gestoken.

Wat hebben zij hem nog meer gegeven?

Niets meer, maar het meisje probeert hem eenen stok in de hand te geven.

Kan zij zoo hoog reiken?

Ja, maar dan moet zij op de teenen gaan staan.

Wat is er haar daarmee gebeurd?

Hare kap is afgevallen.

Is die op den grond gevallen?

Neen, ze is op haren rug blijven hangen.

Wat draagt het meisje?

Zij heeft een dik kleedje en een vorschoot.

Wat doet de jongen aan den sneeuwman?

Hij hoopt de sneeuw rond hem op, om hem steviger te maken.

Heeft die jongen het koud?

O neen, hij is te druk bezig om de koude te gevoelen.

Waarom denkt gij dat?

Omdat hij geenen hoed draagt.

Heeft hij er geen?
Toch wel, zijn hoed ligt eenige stappen verder.
Wat heeft hij om den hals?
Hij draagt eene wollen sjerp.
Wat voor een gewas is dat achter den sneeuwman?
Dat is riet.
Hoe kan men zien dat de kinderen de sneeuw hebben bijeengerold?
Men ziet hunne voetstappen nog in de sneeuw.
Ziet gij nog iets op de sneeuw?
Ja, ik zie leien, boeken en tasschen.
Waarom liggen die op den grond?
Omdat de kinderen ze daar hebben neergeworpen.
Waarom hebben zij ze zoo neergeworpen.
Omdat zij haast hadden om hun spel te beginnen.
Wat is een bewijs van die haast?
De dingen liggen daar slordig; een boek is zelfs bijna uit eene tasch gevallen.
Zijn andere zaken met meer zorg geplaatst?
Ja, er zijn er tegen eenen steen gelegd.
Wat ligt er nog?
Er ligt nog een winterhandschoen op den grond.

XI. De andere Kinderen.

Wat doen eenige van de andere kinderen?
Er zijn er twee die naar huis stappen.
Waarom spelen die niet mede?
Zij moeten waarschijnlijk ver gaan.
Zijn zij ook naar school geweest?
Ik denk het toch; zij dragen boeken.
Zijn het rijke kinderen?
Ik geloof het niet, ze zien er maar arm uit.

Waarom houdt gij ze voor arm?*)

Het meisje heeft in plaats van eenen hoed maar eenen doek om het hoofd.

Is dit het eenige bewijs dat zij arm zijn?

Neen, in plaats van eene boekentasch hebben ze maar een arm strooien korfje.

Wat draagt de jongen?

Hij draagt eene lei, van welke een sponsje aan een koord hangt.

Ziet gij nog een kind?

Ik zie nog eenen anderen jongen.

Waarmede speelt hij?

Hij rolt eenen grooten sneeuwbal.

Gaat hij daar iemand mee gooien?

Welneen, daarvoor is hij te groot.

Wat denkt gij dat hij er mee wil doen?

Hij schijnt hem naar den sneeuwman te rollen.

Kijkt hij naar zijnen bal?

Neen, hij kijkt naar de kinderen en roept: Pas op!

Wat wil hij van hen?

Hij wil dat ze uit den weg gaan.

Van welke kinderen hebben wij nog niet gesproken?

Van eenen jongen en een klein meisje.

Wat doen die?

Ze zijn bezig met een sleedje eene kleine hoogte af te glijden.

Kunnen ze die ook opglijden?

Neen, dan trekken ze de slede naar boven.

Hoe trekken ze die op?

Zij trekken ze op aan een touw, dat aan de slede is vastgemaakt.

Ziet gij dat touw?

Ja, het hangt er op zij naast.

---

*) Spreekwoord: Armoede is geen schande.

Hoe zit de jongen op de slede?

Hij heeft zijne knieën opgetrokken, zoodat ze hem bijna aan de kin komen.

Waarom heeft hij dat gedaan?

Omdat zijne beenen anders buiten de slede hangen.

Moet de slede afgestooten worden, om naar beneden te glijden?

Bijna niet, hij glijdt van zelf.

Kan de knaap niet vallen?

Neen, want hij houdt zich met beide handen aan de kanten vast.

Waaraan houdt het meisje zich vast?

Zij houdt zich vast aan haar broeders schouders.

Waar zijn hare voeten?

Zij zit schrijlings met hare beenen aan weerskanten van haren broeder.

Ziet gij ook planten op den besneeuwden grond?

Ja, ik zie eenen wilden rozelaar.

Waarom denkt gij dat het een egelantier is?

Omdat er groote, roode bessen op zijn.

Leesoefening en diktaat.

10, 11. Dicht bij den pereboom zijn twee kinderen bezig op een sleedje een hellend pad af te glijden. De knaap duwt met de voeten tegen den voorkant der slede; zijn zusje houdt hem stevig vast. Een andere jongen rolt eenen grooten sneeuwbal naar den sneeuwman, dien zijne vriendjes bij het riet aan den oever hebben opgericht. Hij heeft eene pijp in den mond, en het meisje geeft hem eenen stok in de hand. De kinderen hebben hunne boeken in der haast op den grond geplaatst.

Twee eenvoudig gekleede kinderen gaan langs den voortrollenden sneeuwbal. Het meisje, dat een korfje aan den arm draagt, let op het roepen van den jongen die den bal rolt. De kleine jongen draagt eene lei onder den arm en kijkt naar den sneeuwman. Hij zou wel willen meehelpen om hem af te maken.

XII. De Achtergrond.

Wat ziet men op den achtergrond van de plaat?
Men ziet er heuvels en daarboven de lucht.
Hoe zien de heuvels er uit?
Ze zijn met sneeuw bedekt.
Zijn ze hoog?
Die links zijn niet zeer hoog, naar den rechterkant worden ze hooger.
Wat ziet gij tegen den heuvel?
Daar ligt eene groote pachthoeve.
Waarom houdt gij dat voor eene pachthoeve?
Omdat er verschillende groote en kleine huizingen bijeen staan.
Welke zijn de deelen eener pachthoeve?
Daartoe behooren behalve het woonhuis, schuren, stallen, melkerijen, hooibergen, enz.
Is deze pachthoeve tegen den Noordenwind beschut.
Niet veel, er staan maar weinig boomen rond.
Wat brengt eene pachthoeve op?
Melk, boter, kaas, eieren, hoenders, groenten, enz.
Wat doet men met hetgeen de pachthoeve opbrengt?
Men brengt dat naar stad.
Hoe brengt men al die zaken?
Men vervoert ze in karren.
Gaan die karren alle dagen naar stad?
De melkkar wel, de andere alleen op marktdagen.
Hoe ziet de hemel op deze plaat er uit?
Er zijn veel grijze wolken in de lucht.
Wat voorspellen die wolken?
Ze kondigen eenen sneeuwstorm aan.
Waar is de lucht het klaarst?
In het midden is de lucht klaar.

Denkt gij dat het eene morgenlucht is?

Neen, het moet tegen zonsondergang zijn.

Wat voor vogels ziet men in de lucht?

Daar is een zwerm van veertien raven.

Waarheen kunnen die vliegen?

Misschien vliegen ze naar de stad, om voedsel te zoeken en misschien keeren ze naar hunne nesten.

Samenvatting.

Het is echt winterweder. Hongerige raven vliegen krassend door de grauwe lucht. De heuvels op den achtergrond, de pachthoeve tegen de helling, de huizen der stad, weg en straat, boomen en struiken, alles is met een wit kleed bedekt. De grijze wolken schijnen nog meer sneeuw te beloven.

Wel is er nu ook buiten vermaak te vinden, voor wie de koude niet vreest, maar toch is het waar wat de dichter zegt:

De Winter is een stuursche vent;
hij kleurt de velden grijs;
zijn woning is een legertent,
gespannen over 't ijs.
Zijn gangpad is de waterbaan;
daar bindt hij ijzren vleugels aan.

Zijn adem is de Noordenwind;
zijn snuiven is de orkaan.
Hij is de schrik van vrouw en kind,
die ziet hij 't grimmigst aan;
en wie hem kwaad maakt, tot zijn straf
snijdt hij en neus en ooren af.

B. Ter Haar.

STERKE EN ONREGELMATIGE WERKWOORDEN.

ONBEPAALDE WIJZE.	ONV. VERL. TIJD.	VERL. DEELWOORD.
Bederven,	bedierf,	bedorven.
Bedriegen,	bedroog,	bedrogen.
Beginnen,	begon,	begonnen.
Bergen,	borg,	geborgen.
Bevelen,	beval,	bevolen.
Bidden,	bad,	gebeden.
Bieden,	bood,	geboden.
Bijten,	beet,	gebeten.
Binden,	bond,	gebonden.
Blijken,	bleek,	gebleken.
Blijven,	bleef,	gebleven.
Blinken,	blonk,	geblonken.
Breken,	brak,	gebroken.
Brengen,	bracht,	gebracht.
Buigen,	boog,	gebogen.
Denken,	dacht,	gedacht.
Dragen,	droeg,	gedragen.
Doen,	deed,	gedaan.
Drijven,	dreef,	gedreven.
Dringen,	drong,	gedrongen.
Drinken,	dronk,	gedronken.
Duiken,	dook,	gedoken.
Eten,	at,	ge(g)eten.
Fluiten,	floot,	gefloten.
Gaan,	ging,	gegaan.
Genezen,	genas,	genezen.
Genieten,	genoot,	genoten.
Geven,	gaf,	gegeven.
Gieten,	goot,	gegoten.
Glijden,	gleed,	gegleden.
Glimmen,	glom,	geglommen.
Grijpen,	greep,	gegrepen.
Hangen,	hing,	gehangen.
Hebben,	had,	gehad.
Helpen,	hielp,	geholpen.
Houden,	hield,	gehouden.
Kiezen,	koos,	gekozen.
Kijken,	keek,	gekeken.
Klimmen,	klom,	geklommen
Klinken,	klonk,	geklonken.
Knijpen,	kneep,	geknepen.
Komen,	kwam,	gekomen.
Koopen,	kocht,	gekocht.
Krijgen,	kreeg,	gekregen.
Kruipen,	kroop,	gekropen.
Kunnen,	kon,	gekund.
Laden,	laadde,	geladen.
Lachen,	lachte,	gelachen.
Laten,	liet,	gelaten.
Lezen,	las,	gelezen.
Liegen	loog,	gelogen.
Liggen,	lag,	gelegen.
Lijden,	leed,	geleden.
Lijken,	leek,	geleken.
Loopen,	liep,	geloopen.
Luiken,	look,	geloken.
Melken,	molk,	gemolken.
Meten,	mat,	gemeten.
Moeten,	moest,	gemoeten.
Mogen,	mocht,	gemoogd.

ONBEPAALDE WIJZE.	ONV. VERL. TIJD.	VERL. DEELWOORD.
Nemen,	nam,	genomen.
Plegen,	placht,	gepleegd.
Prijzen,	prees,	geprezen.
Ruiken,	rook,	geroken.
Rijden,	reed,	gereden.
Rijzen,	rees,	gerezen.
Scheiden,	scheidde,	gescheiden.
Schelden,	schold,	gescholden.
Schenken,	schonk,	geschonken.
Schieten,	schoot,	geschoten.
Schijnen,	scheen,	geschenen.
Schrijven,	schreef,	geschreven.
Schuiven,	schoof,	geschoven.
Slaan,	sloeg,	geslagen.
Slapen,	sliep,	geslapen.
Slijpen,	sleep,	gesleper.
Slijten,	sleet,	gesleten.
Sluipen,	sloop,	geslopen.
Sluiten,	sloot,	gesloten.
Smelten,	smolt,	gesmolten.
Smijten,	smeet,	gesmeten.
Snijden,	sneed,	gesneden.
Snuiven,	snoof,	gesnoven.
Spannen,	spande,	gespannen.
Spinnen,	spon,	gesponnen.
Spreken	sprak,	gesproken.
Springen,	sprong,	gesprongen.
Spuiten,	spoot,	gespoten.
Staan,	stond,	gestaan.
Steken,	stak,	gestoken.
Stelen,	stal,	gestolen.
Sterven,	stierf,	gestorven.
Stijgen,	steeg,	gestegen.
Stooten,	stiet,	gestooten.
Strijden,	streed,	gestreden.

ONBEPAALDE WIJZE.	ONV. VERL. TIJD.	VERL. DEELWOORD.
Treden,	trad,	getreden.
Treffen,	trof,	getroffen.
Trekken,	trok,	getrokken.
Vallen,	viel,	gevallen.
Vangen,	ving,	gevangen.
Varen,	voer,	gevaren.
Vechten,	vocht,	gevochten.
Verdwijnen,	verdween,	verdwenen.
Vergeten,	vergat,	vergeten.
Verliezen,	verloor,	verloren.
Vinden,	vond,	gevonden.
Vlechten,	vlocht,	gevlochten.
Vliegen,	vloog,	gevlogen.
Vouwen,	vouwde,	gevouwen.
Vreten,	vrat,	gevreten.
Vriezen,	vroor,	gevroren.
Wegen,	woog,	gewogen.
Werpen,	wierp,	geworpen.
Weten,	wist,	geweten.
Weven,	weefde,	geweven.
Wezen (zijn),	was,	geweest,
Wijzen,	wees,	gewezen.
Winnen,	won,	gewonnen.
Worden,	werd,	geworden,
Wrijven,	wreef,	gewreven.
Wringen,	wrong,	gewrongen.
Zenden,	zond,	gezonden.
Zien,	zag,	gezien.
Zingen,	zong,	gezongen.
Zinken,	zonk,	gezonken.
Zitten,	zat,	gezeten.
Zoeken,	zocht,	gezocht.
Zuigen,	zoog,	gezogen.
Zwemmen,	zwom,	gezwommen.
Zwijgen.	zweeg,	gezwegen.

Algemeene Boekhandel van *Ad. Hoste*, Uitgever, Veldstraat, 47, *Gent.*

Joh. Kesler & E. Neeckx,
Leeraars in Nederlandsche Taal aan de Middelbare Scholen te Brussel en te St. Gillis.

DE TWEEDE LANDSTAAL

PRAKTISCHE LEERWIJZE

OM

NEDERLANDSCH TE ONDERWIJZEN.

A) **Eerste Leesoefeningen, Nr. 1.** In 8°	fr.	0,35
Nr. 2. In 8°	»	0,35
B) **Lees- en Spreekoefeningen.** In 8°	»	0,75
C) **Leesboek voor Middelklassen.** In 8°	»	1,00
D) **Leesboek voor hoogere klassen.** In 8°	»	1,65
Beknopte spraakleer. In 125 regels samengevat met taal- en stel-oefeningen. In 16°	»	1,00

Empfehlungen und Besprechungen

von Kesler, „Lente etc. etc."

Revue des Humanités modernes; Février 1900 (pag. 140).

C'est une *heureuse idée* de M. K.-S. de publier une édition *néerlandaise* des Konversations Hefte de Roth. Nous le félicitons de son initiative et lui souhaitons de mener son oeuvre à bonne fin et à bref délai. Aux professeurs qui enseignent la langue *flamande* en faisant usage des tableaux de *Hölzel*, les brochures de M. K.-S. sont d'un précieux concours, surtout comme base des exercices récapitulatifs à faire après l'étude *détaillée* de chaque tableau. Car il reste bien entendu que d'après les prescriptions de la méthodologie contemporaine, l'étude première d'un tableau de Hölzel par exemple le Printemps ne saurait se faire qu'en suivant pas à pas les cahiers de conversation qui nous occupent.

M. K.-S. a rendu un *plus grand service* encore à notre cause par la publication d'une série de volumes . . . . .

Quoique je remette à plus tard l'analyse critique de ces ouvrages, je ne puis m'empêcher de dire aujourd'hui que ce sont à ma connaissance, les seuls manuels à l'usage de l'enseignement du flamand qui *répondent à toutes les presciptions ou à peu près de la circulaire ministérielle de 1900.* Dans un art. que publieront sous peu les „Neuere Sprachen", je serai heureux de faire connaître ces ouvrages à nos collègues d'outre Rhin, pour leur prouver qu'en Belgique dans certains milieux au moins, on tient compte depuis longtemps des exigences de la „Neuere Richtung". C'est beaucoup dire au part de vue de la valeur des manuels de M. *Kesler.*

J. *Melon,* profr. à l'Institut de la Louvière.

Het Schoolblad, Amsterdam, Nov. 1900.

De firma Roth te Giessen, die bij Hölzel's Bildertafeln reeds „Konversations-unterricht" uitgeeft voor het Duitsch, Engelsch, Fransch, Italiaansch en Spaansch, heeft er nu ook het *Nederlandsch* bijgevoegd. De bewerker, de heer Johan *Kesler-Sluys*, leeraar aan de middelbare scholen te Brussel en te St. Gillis, heeft bij zijne bewerking zeker in de eerste plaats aan die van zijne *landgenooten* gedacht, die hunne eigen taal óf niet, of zeer slecht *spreken* en van welke het toch waarlijk gevergd mag worden, dat zij zich althans eenigszins voldoende in het Nederlandsch kunnen uitdrukken. Ongetwijfeld is de *directe methode* daarvoor de aangewezene en de heer Kesler-Sluys heeft m. i. dan ook aan zijne landgenooten en aan de *vreemdelingen*, die verder onze taal willen leeren, met zijne bewerking, waarvan thans het eerste deel is verschenen, *een goeden dienst bewezen.*

Empfehlungen und Besprechungen.

Journal des Instituteurs, 1900, No. 36.

L'étude des langues modernes devient de plus en plus une nécessité. Dans notre pays de louables efforts sont tentés pour arriver à répandre de plus en plus nos langues nationales. Une nouvelle méthode a vu le jour et conquiert les sympathies générales: c'est la méthode naturelle, c'est celle de la mère.

Pour apprendre une langue, il faut la parler. Conversons donc, faisons des entretiens sur les objets, les personnes et les choses et nous atteindrons le but, qui est d'arriver à connaître les langues en peu de temps.

M. Kesler-Sluys, s'inspirant de cette vérité fondamentale, publie une série de conversations basées sur une gravure représentant le printemps et donnant ainsi matière à de multiples sujets de dialogues entre maître et élève. Nous ne saurions trop engager ceux qui sont chargés d'un cours de langues à utiliser pour eux et leurs élèves la brochure de M. Kesler. Les brochures relatives aux autres saisons paraîtront dans la suite et formeront un ensemble embrassant tout le langage usuel. E.

L'Enseignement pratique, Octobre 1900.

Ce mode d'édition offre cette circonstance favorable de faire ressortir les analogies et les différences des langues, là où on en étudie plusieurs.

Comme le titre l'indique, l'enseignement en est intuitif, pratique et basé sur la méthode directe dont l'éloge n'est plus à faire ici: les élèves parlent dans la langue qu'ils étudient, de telle sorte que le par coeur des vocabulaires arides et ingrats est évité . . .

Un de nos auteurs bien connus par ses nombreux ouvrages méthodiques, Johan Kesler-Sluys, professeur de langues germaniques, vient de terminer dans cet ordre d'idées, la première livraison pour la langue *Néerlandaise:* »De Lente«. Cette brochure spéciale dont les éditions analogues ont obtenu un succés mérité à l'étranger, trouvera bon accueil dans notre pays où l'étude d'une seconde langue nationale est devenue une nécessite pour notre enseignement primaire.

Dans le chapitre I les »Questions préliminaires« sont données. Il est à noter que l'éléve ne s'occupera gnére à graver textuellement dans sa mémoire les réponses qui doivent seulement servir de guide, une grande latitude lui est laissée, le professeur étant là pour la correction de la forme et de l'expression.

Transcrivons les chapitres qui suivent: II. De Grootvader en zijn werk. III. De Vogels. IV. De Grootmoeder en het kleinste kind. V. De andere Leden van het Gezin. VI. Het Huis en de Bijenkorven. VII. De Molenaarsdochter en de Molen. VIII. De Wilgeboom. IX. De Weide en het Bosch. X. De Reiziger en de Bouwvallen. XI. Het nieuwe Slot en de Bergen. XII. Lentezang, du pöete Staring et finalement. »Beschrijving van de plaat: Een tafereel in de Lente.«

Maintenant, nous voyons le but de l'auteur. Il veut prouver aux élèves leurs progrés rapides, ne point leur laisser perdre le goût de l'étude de la seconde langue, les amener par une voie agréable à produire par eux-mêmes quelques rédactions sur les sujets étudiés, résultat de leurs propres efforts. Par exemple, cette derniére description, si pittoresque, pleine de poésie-vol licht en leven-comme dit l'auteur, doit laisser dans l'âme de l'enfant une satisfaction personnelle, qui stimulera le plus indifférent, lui donnera la persévérance nécessaire pour continuer l'étude de cette langue qui l'intéressera davantage car, à chaque pas, il voit le couronnement de son travail. O. V. B.

La gymnastique scolaire No. 11, Nov. 1900.

Tous les professeurs de langues modernes connaissent cette collection de tableaux représentant les quatre saisons: on les emploie de plus en plus dans la *méthode directe.* Cette méthode consiste surtout à associer le mot, le mot entendu, le mot parlé, puis le mot écrit à l'image de l'objet [illegible]

201729_005

kesl001vier01

De vier jaargeetijden voor Nederlandsche spreekoefeningen. Lente, zomer, herfst, winter

français
se, ayant
l. spreek-

point de
flamand,

facile.